

СДСМ на тешки маки во 2016
Година кога сметката
мора да се плати

Интервју: Димитар Богов
Очекуваме умерено засилување
на економскиот пораст

Разузнавачи со партиски цели
Дали „Пуч“ е продолжение
на „Шпион“?

Република

бр. 175, година V ■ петок, 8 јануари 2016 година ■ цена: 50 денари

НОВА ГОДИНА СО СТАРИ ФИНТИ

СПЕЦИЈАЛЕН СЕФ ЗА ВЕТЕР И МАГЛА

Домашните предизвици зависат од глобалните трендови
**Интересот пред пријателството
и принципите**

Црковните обичаи заменети со фолклор
**Париче за Бадник или
за Василица?**

republika.mk

Не чекај весџи
за да видиш шџо се случува
ИНТЕРНЕТ ТВ

Република
www.republika.mk

ВОВЕД

Специјален сеф за ветер и магла

6

ЕКОНОМИЈА | ИНТЕРВЈУ

Димитар Богов, гувернер на НБРМ

19

ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Кирил Соколов

22

СВЕТ

Песимистички водич низ светот
во 2016 година

24

ТЕМА НА НЕДЕЛАТА

Париче за Бадник или за Василица?

26

ЗДРАВЈЕ

Александар Митов, магистер
по јавно здравство

32

КУЛТУРА | ИНТЕРВЈУ

Дејан Лилиќ, актер

38

ЖИВОТ

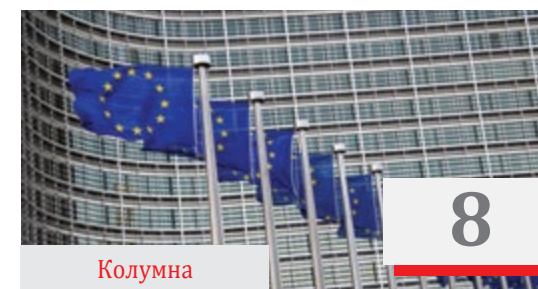
2016 година е само година со еден
ден повеќе

42

ФУДБАЛ | ИНТЕРВЈУ

Андон Дончевски

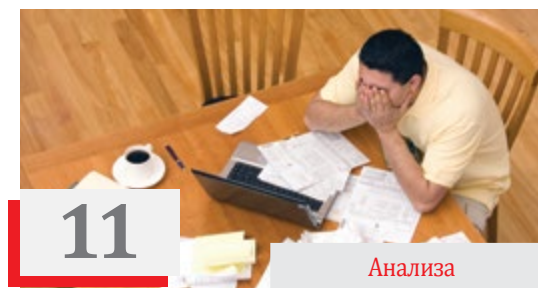
53

Колумна

8

Интересот поважен
од принципите

11

Анализа

Година кога сметката
мора да се плати

Анализа

15

Дали „Пуч“ е продолжение
на „Шпион“?

28

Репортажа

Пагански обичаи кои го
претвораат Бадник во забава

**ДНИД Прва Република
ДООЕЛ Скопје**

бул. Илинден бр. 9
1000 Скопје
republika@republika.mk
contact@republika.mk
sport@republika.mk

Директор: **Доне Доневски**

Маркетинг:
**Стојан Георгиевски,
Габриела Мирчески**
тел. 02 / 32 99 999
факс. 02 / 32 99 998

Издавач / редакција: **ДНИД Прва Република ДООЕЛ Скопје**
бул. Илинден бр. 9, 1000 Скопје

ж-ска: 500-0000007811-68
депонент банка: Стопанска Банка АД Битола

Претплата: тел. 02/3089-306

www.republika.mk ■ facebook.com/nedelnikrepublika

Главен и одговорен уредник: **Ненад Мирчевски**

Заменик главен и одговорен уредник: **Билјана Зафорова**

Редакција и соработници:

**Александра Мазнева - Бундалевска, Невена Поповска,
Марина Костовска, Наум Стоилковски, Александрија Стевковска,
Јана Јосифовска, Бојан Момировски**

Колумнисти: **Горан Момировски, Љупчо Цветановски**

Соработници: **Никола Петковски, Димитар Љоровски Вамваковски**

Лектори: **Анета Љубеџиќ, Тања Стевановска**

Фотографија: **Ѓорѓи Личовски, Александар Ивановски**

Графички дизајн: **Ника Георгиевски, Билјана Неделковска**

Печати: **Графички Центар Скопје, ул. Скупи 6.6.**

Испечатени примероци: **4.000**

Датум на печатење: **7 јануари 2016**

ХРИСТОС СЕ РОДИ - НАВИСТИНА СЕ РОДИ
ЧЕСТИТ БОЖИК

Фото: Ѓорѓи Личовски

ВОВЕД

Специјален сеф за ветер и магла

Нена Мирчевски | главен и одговорен уредник

Намерата на Специјалното јавно обвинителство да ја одржува маглата околу нелегално прислушуванието на разговори кои беа и се во посед на Зоран Заев, е уште еден силен показател дека оваа, од многумина оспорувана институција, сè уште нема намера да ја исполни основната цел на своето постоење – да ги штити интересите на државата и на граѓаните. Со што е задолжена Катица Јанева да се поставува како заштитник на обвинетиот, а не на државата, ќе покаже времето. Но, сигурно се во голема заблуда и таа и Заев и целата опозиција, ако сметаат дека на вака наивен начин ќе ги изиграат законите и граѓаните, кои сè уште со трпение чекаат одговори. Јанева треба да биде свесна дека позицијата не ѝ дава ниту ингеренции, ниту моќ да ја скрие вистината од народот, макар ја чувала и во специјален сеф од еден кубен метар.

Токму затоа зачудува начинот на кој Катица Јанева одлучи да ги прими снимките без притоа да соопшти дали воопшто е направен записник на примените материјали. Со овој потег само уште еднаш покажа дека е подготвена да оди чекор подалеку во самопонижувањето и во уривањето на авторитетот на и така нестабилната институција.

Всушност, од неа никој не бара да прави кривично дело и да објави нелегално прислушувани приватни разговори, како што

тоа го правеше Заев. Од неа се бара да даде основни информации за случајот кој, со договорот од Пржино, некој решил дека токму таа треба да го расчисти. Со одлуката да молчи, наместо да го расветлува случајот, таа дополнително ги зголемува сомневањата дека во специјалниот сеф нема ништо друго освен ветер и магла и со тоа само му остава простор на обвинетиот и понатаму да манипулира со овие материјали. Молкот не може поинаку да се толкува освен како немање начин да се оправдаат нелогичните ставови и потези на Заев. Но, проблемот е во тоа што Катица не е адвокат на Заев за да ги правда неговите постапки, туку обвинител, кој е прескапо платен за да спречи државата и граѓаните сè уште да бидат заложници на овој човек.

Токму затоа, Катица Јанева не смее ниту за момент да калкулира со информациите и мора веднаш да одговори дали Заев, конечно, ги испочитува законите и ги предаде сите 600.000 прислушувани разговори колку што тврдеше дека поседува? Ако одговорот е „не“, тогаш, исто така, треба да соопшти колку снимки предал? Има ли поим Катица каде се останатите до 600.000? Заев лажел, сè уште ги чува кај себе или ги поделил или продал за лични интереси?

Специјалната обвинителка, исто така, ќе мора да даде отчет пред јавноста за тоа дали

добила оригинални снимки како што му беше наложено на Заев, или лидерот на опозицијата повторно дели копии? Дали обвинителката, која очигледно го остава случајот да се води според волјата на обвинетиот, може да гарантира дека тој повеќе не располага со прислушувани разговори или и за тоа ќе му верува на зборот на обвинетиот? На крај, кога планира Јанева да ги објави наводните 20.000 граѓани кои биле жртви на незаконско прислушување? Тие се првите што треба да ги дознаат одговорите на овие прашања, а не амбасадорите и странските дипломати.

Давањето одговор на овие прашања не е избор на Катица Јанева, туку нејзина обврска, исто како што и е обврска да направи записник на примените материјали. Не само затоа што тоа го наложуваат законите, туку и за утре, не дај Боже, да не му текне некому да каже дека снимките испариле од сефот на Катица. Тогаш, Катица нема да биде посочувана како соработник на Заев, туку како единствен виновник за исчезнувањето на доказите.

ВО ФАБРИКАТА НА СДСМ НЕ СЕ ПЕЧАТЕЛО САМО ДОСТОИНСТВО

Додека техничкиот министер за внатрешни работи бара начин како да им се одмазди на професионалците во полицијата што ги разобличија црните сценарија на опозицијата, истрагата за „Фабриката за афери на СДСМ“ открива нови скандалозни детали.

Прво беше утврдено дека сите сто и пет лични карти што „Фокус“ му ги предаде на МВР биле печатени кај Захир Бекири, а потоа беа откриени и двајца судии што од 2012 година му овозможувале на Чаушот да го одложи издржувањето на затворската казна.

Единствената реакција од страна на раководството на СДСМ изминатив период беше несериозниот обид на Петре Шилегов да ја обвини „Република“ дека ги искривува фактите објавени во опозицискиот „Фокус“ иако за тоа не приложи ниту еден издржан аргумент. Од друга страна, доказите од истрагата покажуваат дека покрај личните карти, во истата „фабрика“ се печателе и фалсификуваните пасоши, „афера“ што Соросовиот „Фокус“ ја објави во ноември 2014 година. И двете афери беа објавени од ист новинар во неделникот, а интересно е што за аферата за фалсификуваните пасоши доби и награда од Европската унија и од Македонскиот институт за медиуми.

– Во оваа ситуација, сакам јавно да се оградам од новинарите без рбетници и да кажам дека ние, новинарите-истражувачи

НАСТАН НА НЕДЕЛАТА

сме тие што ќе го зачуваат достоинството на професијата – рече новинарот Љубиша Арсиќ по добивањето на наградата.

Дали новинарот свесно учествувал во фабрикувањето на аферата или бил изманипулиран ќе утврди истрагата. Неизвесно е дали и годинава ќе биде награден за „истражувачката“ сторија.

Од доказните материјали што се проверени досега е откриено дека осомничените имале редовна и континуирана комуникација и со Зоран Божиновски, кој е осомничен во случајот „Шпион“. Постојат сериозни сомневања дека Божиновски зел одредена сума пари за да објави одредени информации. Парите во соседна Србија му биле доставени од лице што е дел од раководството на СДСМ и директор на едно јавно претпријатие.

Не се исклучува можноста, доколку се докаже некаква вмешаност во целиот скандал, и тие да одговараат кривично. ■

Летото господово 2016 во поглед на македонската надворешна политика би можело да биде едно од помалку извесните во современата македонска историја. Иако засега не се очекуваат големи турбуленции на меѓународен план, Македонија во годината пред нас може да се соочи со сериозни предизвици на кои ќе мора навремено и соодветно да одговори. Како ќе се одвиваат настаните и какви резултати ќе добиеме, се разбира, не зависи само од Македонија туку и од глобалните, регионалните и од континенталните трендови што влијаат на меѓународната позиција и на многу посилни земји од нашата

МАКЕДОНСКАТА НАДВОРЕШНА ПОЛИТИКА ВО 2016 ГОДИНА

ИНТЕРЕСОТ ПРЕД ПРИЈАТЕЛСТВОТО И ПРИНЦИПИТЕ

Пишува |
Горан Момирски

Изјавата на српскиот министер за надворешни работи Дачиќ дека Србија ја сака Македонија како Папуа Нова Гвинеја најпластично го опиша принципот врз основа на кој Македонија во 2016 година ќе се обиде да затвори дел од своите надворешнополитички приоритети. Контроверзниот српски дипломат и некогашен близок соработник на Слободан Милошевиќ прецизно ги дефинираше односите на Србија со соседите. „Ние ве почитуваме како соседи, но не сакаме да кажеме дека ве сакаме. Зошто? Кој ви вели дека ве сака, тој ве лаже. А утре ќе ве мрази. Ве сакаме како Папуа Нова Гвинеја. Тоа важи и за Црна Гора и за Македонија. Би плукнал на себе кога би рекол дека сте прекрасни. Но, ние немаме подобри. Какви и да сме, дајте да живееме заедно, рече Дачиќ, прашан како гледа Србија на Македонија и на Црна Гора по гласањето на двете држави за прием на Косово во системот на Обединетите нации. Принципот на интерес како доминантен во односите меѓу државите и меѓународните институции и организации ќе биде пресуден и овој пат.

ЕУ и НАТО

Иако кон средината на годината Македонија ќе се најде на маса за време на самитот на НАТО што ќе се одржи во Полска, земјата не треба да се надева дека може да добие нешто повеќе од епизодна улога, каква што имаме по самитот во Букурешт кога Грција со вето го урна планот на САД да станеме членки на алијансата. Минимални се шансите по осум години од Букурешт да биде исправена неправдата. Сè уште нема критична маса што би можела да ја натера Грција да го симне своето вето. Засега се чинат недоволни обидите на поединци, организации и на држави да го наметнат прашањето и Македонија заедно со Црна Гора да стане членка годинава. Во овој случај, не можат да ни помогнат ниту интересите на алијансата, која се наоѓа пред сериозен предизвик откако Русија ги покажа своите глобални интереси, окупира делови од Украина и влезе во Сирија.

Ситуацијата со ЕУ е поинаква во поглед на интересите од таа со НАТО. За разлика од НАТО, кому проширувањето може барем сим-

болично да му го замени загубеното влијание на Блискиот Исток, ЕУ не само што нема потреба од проширување туку шефот на Европската комисија Јункер јасно кажа дека до 2020 година никој не треба да се надева на членство и со тоа ги смири противниците на прием на нови членки. Трендот на односите со ЕУ во 2016 година помалку ќе зависи од спроведените реформи отколку од развојот на политичката криза во земјава. Ако во април со добро изведени избори Македонија излезе од криза, тогаш наесен е можно, конечно, да го почувствуваме морковот што го најавуваат од Брисел. Сите анализи велат дека со фер избори и продолжување на реформите во декември можеме да добиеме датум за почеток на преговори за членство што ќе биде историски чекор за Македонија. Се разбира, за тоа да се случи потребно е исполнување на уште еден предуслов.

Името како предуслов за сè друго

Посредникот Метју Нимиц пред два месеца најави дека сега е вистинското време за решение на долгогодишниот спор со што најави дека

по изборите во Македонија може да дојде до интензивирање на разговорите за разликите околу името и, конечно, наоѓање решение. И покрај апелот на македонскиот шеф на дипломатијата Никола Попоски најавите и оптимизмот од Атина да не се доживуваат пресериозно, објективно е дека со две стабилни влади во Грција и во Македонија би можело да се интензивираат разговорите. Уште пообјективно е, доколку Грција не отстапи од својата црвена линија, решението да биде недостижно затоа што Македонија веќе нема простор за маневар, особено што Грција инсистира на нарушување на македонскиот идентитетски концепт. Во овој контекст, еден од главните проблеми останува фактот што Грција не мора да брза, а, во исто време, за владата во Атина какво било решение не може да ѝ донесе поени туку само разочарување кај дел од јавноста. Ако се анализираат чекорите преземени меѓу двете земји во годината зад нас, има простор барем за оптимизам дека отвореното непријателство може да се сведе на дипломатски анимозитет. Посетата на Косијас на Скопје и посетата на Попоски на Атина, како и низата проекти во

рамките на договорот за мерките за градење доверба можат да доведат до клима што, за промена, нема да биде непријателска. Доколку двете земји, а особено Грција, успеат да ја убедат својата јавност дека другиот не треба да се гледа како непријател, тогаш има шанси и за нешто повеќе од протоколарни средби и преговори. Во спротивно, не само во 2016 година, туку и на долг рок, не можеме да се надеваме на реално придвижување на работите во позитивна насока. Соработката на полето на бегалците, која дојде како резултат на притисокот од Брисел и искажаниот заеднички интерес за сега запрениот гасовод „Турски тек“ има потенцијал дополнително да помогне за приближување на двете земји и на двата народа, но, сепак, засега оваа комуникација нема никаква практична примена кога станува збор за решение на спорот за името.

Србија

Одличните односи што Македонија ги има со Србија и добрите меѓувладини контакти не се гаранција дека Скопје и Белград во 2016 година ќе имаат плодна соработка.

Прашањето за признавањето на Косово и негов прием во светската организација (или агенции на ОН како УНЕСКО) ќе остане главен навигатор во односите меѓу двете земји. Фактот што Косово за оваа година планира уште неколку апликации за прием во светски институции каде што ќе треба да гласа и Македонија, ја отежнува задачата да се одржат добрите односи, кои пред нецели три години обезбедија српска прослава на 100 години од Кумановската битка и ослободување на српскиот егзарх Вранишковски. Во секој случај, односите ќе бидат диктирани од начинот на кој српскиот премиер Вучиќ ќе го употребува својот популистички мандат. Доколку во неговите анализи биде проценето дека напад на Македонија ќе значи поголема поддршка од српската јавност, во тој случај ниту еден чекор од македонска страна нема да ги спречи негативните трендови меѓу двете земји.

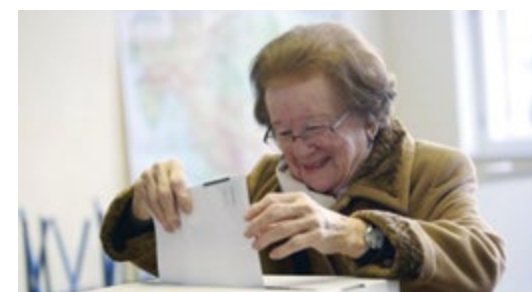
Косово - Албанија

Македонија во наредната година може да очекува стабилни односи со владата во Тирана и да се надева на внатрешна стабилност на косовската влада. Откако минатата година по настаните во Куманово, и покрај обидите на дел од косовското раководство, беше направен обид да се нарушат односите со Скопје, годинава, доколку нема нови инциденти во кои главни актери се хероите на УЧК, не би требало да има турбуленции меѓу Македонија и Косово. Изборите во Македонија би можеле да раздвижат дел од радикалните косовски структури, но засега нема индикации дека се можни инциденти и покрај опасноста дел од ветераните на УЧК, кои се бореле заедно со уапсениците во Куманово, да предизвикаат инциденти во земјата или на граничната линија меѓу двете земји.

Бугарија

За разлика од пред неколку години, кога од Бугарија премногу често доаѓаа провокации, закани и навреди, во 2015 година, а би требало и во оваа година трендот да продолжи. Владата на Бојко Борисов, и покрај извесни недоветни коментари, беше воздржана за време на кумановските настани, а самиот Борисов веќе не се обидува да ја искористи секоја можност за да го крене својот рејтинг на сметка на Македонија. И покрај тоа што речиси замреа сите преговори за потпишување договор за пријателство меѓу двете земји, како да се случува затишје. Овој пат се надеваме на подолго и со тренд тоа да се претвори во пријателство без потреба од потпишување посебни договори. Се разбира, прашањето за постоењето на македонската нација и јазик останува под тепих сè до некоја наредна пригода. ■

ГОДИНА КОГА СМЕТКАТА МОРА ДА СЕ ПЛАТИ

Изминатата година беше многу тешка за Македонија. Новата 2016 година, пак, сè поизвесно, ќе биде тешка за оние што ѝ ги создадоа маките на државата. Тик-так, тик-так, избори се ближат, а по нив и финалната сметка за манипулаторите. Кој ќе биде наследник на Груевски, брмчат соросидите?! Не е ни битно, затоа што се знае кој ќе биде премиер по три месеци. Проблемот е друг – кој ќе го замени Заев? Во меѓувреме, живеевме во новогодишна сказна – добивме министер Дедо Мраз и министерка-скржавец...

Пишува |
Љујчо Цвејановски

„Им предложив на моите политички опоненти: Престанете да лажете за мене, а јас за возврат ќе престанам да ја кажувам вистината за вас!“ Ви звучи ли соодветно на нашата политичка сцена? Сепак, ова не е логичниот предлог на ВМРО-ДПМНЕ до СДСМ. Историјата се повторува во различни држави во различно време, па така, и по 63 години оваа мисла на Адлај Стивенсон од кампањата во САД во далечната 1952 година денеска има голема смисла во Македонија. Башка, толку парадоксално - вистината за дел од опо-

зициските челници е сврзана со многу лаги, ем докажани. Најголемиот дел се самодемантирања, така што, дефинитивно, немаат ни кого друг да обвинат. А да, тука секогаш се „непријателските“ медиуми, кои постојано се дрзнуваат да пишуваат за лагите.

Логиката е едноставна: кажуваат нелогична и тешка лага, потоа експресно и неумесно се самодемантираат, за да на крајот да ви бидат виновни медиумите што пишувале за вас?! Толку ретрокомунистички. Најубаво би ви било тие да не постојат, што најверојатно и го планирате во случај на преземање на власта. Некогаш во иднина, нели. Да ја вратите „убавината“ на живеењето од почетокот на 90-тите, социјално, идентитетски, економски, медиумски. Убавини, нели. Невработеноста не е битна, и онака во Македонија нема

невработени социјалдемократи – сите тие про боно работат против својата држава, се шегуваат на социјалните мрежи. Проблемот е во парадоксот што нивните челници, идеолози и стратегии тоа солено го наплаќаат. Но, сметките се чудна работа. Не се секогаш логични. Следната сметка се полага на 24 април. Стотина денови ги делат оние најзадолжените до отчетот. Испитувањата на јавното мислење, четврто по ред (па дури и она петтото српско фингирано и добро наплатено), ја разголнува причината за сè понагласените симптоми на изборофобија на „Павел Шатев“. Опциите што им стојат на располагање се две: или на избори, или повторно бојкот. А тој бојкот би значел непочитување на толку саканата ЕУ, на САД и останатата меѓународна заедница. Дефинитивно, следува тешка година за СДСМ...

Одберете пакет или поединечна услуга

Искористете ја празничната понуда и ќе добиете 3 месеци без претплата!

Одберете пакет за Вашиот дом со 2 или 3 услуги или поединечна услуга за фиксен интернет, BoomTV или фиксна телефонија и ќе добиете 3 месеци без претплата. Плис, можете да добиете телевизор, таблет или лаптоп за дополнителна месечна претплата, доколку одберете пакет.

Понудата е достапна за сите приватни и бизнис корисници, со договор склучен на 24 месеци за тарифните модели од SMART портфолиото, како и за BoomTV (со 1, 2 или 3 BoomTV уреди), Mini BoomTV и за фиксна линија Fix S, при што на корисникот нема да му се наплати претплата во првите 3 месеци од склучување на договорот. Понудата е промотивна и важи ограничен период.

За преглед на понудата на пакети и поединечни услуги, посетете ја веб-страницата www.one.mk.
Повеќе информации во Центарот за грижа за корисници на (02) 181.

www.one.mk

Додовска: Наследената ароганција ги одделува од реалноста

„Концептот за победа на избори по легален пат за СДСМ е комплетно промашен поради неколку мошне очигледни причини“, вели доц. д-р Иванка Додовска од Правниот факултет во Скопје, „првенствено поради тоа што конформизмот и ароганцијата што ја наследија од своите претходници ги доведе во ситуација на неприфаќање на воочливата реалност, т.е. дека власта произлегува од граѓаните и само тие се меродавни кога станува збор за тоа кој ќе биде на власт“.

„Понатаму“, продолжува Додовска, „длабоката безидејност во однос на стратешките приоритети за Република Македонија ги доведе протагонистите на левицата во ќорсокак од кој никако не можат да излезат, бидејќи не знаат која е причината поради која дејствуваат на политички план. Таму постои само една јасна цел, а таа е владеење без избори, безусловно богатење и спроведување на реваншизам на сите неистомисленици без оглед на тоа дали станува збор за идеолошки припадници или за идеолошки противници. Доказ за тоа што го говорам се, секако, примерите што ги видовме во текот на целата измината година, почнувајќи од обидот за создавање на вештачка политичка криза со помош на нелегални дејства, понатаму, нетранспарентното и крајно недолжно однесување на лидерот на СДСМ, Зоран Заев за време на кумановските настани во мај 2015 година, па сè до искажувањето на нелојалност кон државната безбедност со актот на изнесување на дел од разговараното за време на Советот за безбедност под раководство на претседателот на Република Македонија, Горѓе Иванов, во проширен состав, од страна на истиот Заев. Сите тие индикатори, проследени со низа други кои досегаат до ден-денес, говорат во прилог на констатацијата дека во Македонија левата опција функционира како еден страшно лошо наштиман оркестар во кој индивидуата е комплетно маргинализирана, а добрите идеи се отфрлени, при што сосема е логично да заклучиме дека без оглед дали ќе го почитува договореното од Пржино и оттаму ќе излезе на претстојните предвремени парламентарни избори или не, СДСМ е дефинитивно во комплетна дефанзива која полека ја убива оваа политичка номенклатура пред очите на целата македонска јавност“.

КОЈ НА ДРУГ ПУЧ МУ ПОДГОТВУВА, САМ ВО НЕГО ПАЃА...

Уште нешто им се удри од глава. Да, од истата глава која лажеше во Израел, во Словенија, во Македонија... „Тик-так, тик-так...“ беше омилената ономотеја на лидерот со која ги најавуваше своите бомби. Сега, по бламирањето со незаконски и со неетички материјали кои му експлодираа в skut, со истата ономотеја конкурентите за тронот го плашат лидерот во СДСМ. А им должи на многумина. Оние што беа отсечени од партијата и дистанцирани како неподобни, сега ги тријат рацете и му подготвуваат уште една негова омилена дејност: пуч. Но, на партиски конгрес и легално, за разлика од неговиот. Именувањето е само симбол на падот што следува, но ја содржи и шегобијноста за резултатот на пучот што тој го планираше. „Ќе падне за три дена“ ќе стане реченица која ќе се обвистини во падот на творецот на истата.

Катица ги врати пучистите дома, но нејзиното второ чудо треба да донесе победа. Беатификацијата е обезбедена, но за да стане светица за социјалдемократите, очигледно, ќе треба да се прекрсти во Мерлин. Не босанскиот, британскиот нели...

Неминовноста на поразот на избори наметнува и најава за смена на Заев. Опстанокот на лидерската позиција изгледа како пуста желба и марксистичка утопија. Но, за разлика од досегашната практика, очекувањата се дека овојпат Шеќеринска нема да куртули од пучот на незадоволниците. Посебно Шилегов и дузина други заевисти или шеќеристи. Затоа, како и името на овие вторите поддржувачи, изгледа смешно и патетично секојдневното прашање на соросидните медиуми, кои се многу заинтересирани кој ќе го замени премиерот Груевски кога тој самоволно ќе се повлече од функцијата премиер. Проблемот е во фактот, што, кој и да биде, сите знаеме кој ќе биде премиер по изборите на 24 април, т.е. кој ќе ја води владата до далечната 2019 година. Вистинското прашање, а и пологичното е, кој ќе го замени Заев? Кандидати има многу, но сите нив ги чека многу, многу работа за да ја оправат партијата и да ја вратат на вистинскиот колосек. Со напливот на заевизам, нов правец во светските политички читанки кој го означува најочајничкото и најбескрупулозно ниво на дејствување на еден политичар, СДСМ сериозно аполитички за бега во мамене, манипулирање и во криминални афери. Во оваа македонска партија има сè освен политика. За враќање од мртвите, или во овој случај од лагите, ќе им треба конкретен и целосен ремонт. А старите велат дека стара кука е подобро да се сруши отколку да се реновира, затоа со добра обнова чини „ѓавол и пол“. Подобро е да се изгради нова на здрави темели. Исто е и во политиката. Можеби ремонтот и нема да биде потребен?

НОВОГОДИШНА СКАЗНА: МИНИСТЕРКА-СКРЖАВЕЦ, МИНИСТЕР ДЕДО МРАЗ?!

Ако денот по утрото се познава, нè очекува долга година, или барем долги четири месеци, нели. Македонското утро започна со отсуството на министерката Ременски, која не само што не се појави кај првото бебе и ја прекрши востановената традиција, туку технички испадна скржавец за еден златник и некој ситен денар. Да, можеше да се вади дека тоа е поради партиски причини - градскиот татко и министерот за образование не ѝ се добро друштво, но затоа, исто така, можеше да дојде во друг, сопствен термин. Од друга страна, можеби берикетот за сите други во државата испадна зијан за министерката – па три златника наместо еден ѝ се видоа премногу?!

Истовремено, човекот што два дена порано го унапреди сопругот на истата министерка за цели четири скалила, се занимаваше со што друго ако не со најави за нови незаконски, нелогични и неаргументирани смени на полициски членици во државата. Како ја заврши годината, така ја почна и другата, наградувајќи партиски послушници. Спасовски пред и по Нова година ја презеде улогата на Дедо Мраз за испостениот сдсмовски кадар, кој десет години чека унапредување поради партиски, а не поради професионални квалитети. Верувале или не: **скржавец и Дедо Мраз**, ликови како излезени од новогодишните сказни со кои телевизиите го окупираа етерот деновиве.

И двајцата ја отворија Пандорината кутија: ако вака работи како технички министер, не дај Боже да замислиме какви сè социјалдемократски перестројки би доживеале вработените во јавните и во државните служби за време на вистински министри од СДСМ? Ако Ременски им крати златник на бебињата, што ќе биде со земјоделците, со социјалците, со пензионерите? Најболно е што ова требаше да биде ударот на најизвиканите од СДСМ во новата година?! Србите, дефинитивно, треба итно да им ги вратат парите за стратегијата.

Пандов: Сеир со амбисот во кој паѓа СДСМ

По 2015 година, политички гледано највзбудливата година во поновата македонска историја, еве, дојде и 2016 година, вели аналитичарот Александар Пандов, година која за него е време во кое политичките чинители ќе мораат да поднесат извештаи за сработеното и тоа пред врховниот владетел на македонската држава, неговото величество, НАРОДОТ!

ПАНДОВ: Па така, политичарите ќе треба да одговорат кој и колку придонел да се намали невработеноста, да се подобри здравствениот систем, социјалната заштита, инфраструктурата, платите, пензиите и најважно, колку се борел секој за сигурноста и за безбедноста на својот народ и за својата држава. Со оглед на тоа што македонскиот народ премногу добро ја разбира политиката, неговото мислење веќе се гледа преку анкетите кои еднаш месечно можеме да ги видиме. И нормално, во нив гледаме дека рејтингот на ВМРО-ДПМНЕ е ист како и пред 2015 година и бомбите на Заев, а поддршката што ја има СДСМ е во континуиран пад. Сигурен сум дека тој тренд, со оглед на аферите што секојдневно ги прават Заев и СДСМ, дополнително ќе се намалува и тврдам дека на изборите на 24 април СДСМ ќе има историски најслаб резултат. Бељата по нив би била уште поголема ако се дрзнат и ги бојкотираат изборите. И во двете сценарија за нив од егзистенцијална гледна точка е час поскоро да го шутнат Заев и целата примитивна политичка група околу него. Секако, за нив е и многу важно да успеат да се надминат себеси и да се откачат од канците на соросовите и од странските платеници, кои во моментов функционираат како нивни сијамски близнак. Ако го направат тоа поскоро, можеби и ќе има некаква шанса за таа партија. Да бидам искрен, многу ми е чудно што досега не се појави некоја посериозна партија во политичкиот лев сектор, но ако се пролонгира оваа апатија во СДСМ на чело со Заев, Шеќеринска и со Шилегов, до толку се создаваат поголеми услови за раѓање на нов сериозен политички субјект на македонската левица. Дотогаш ни останува да си гледаме сеир во амбисот во кој паѓа СДСМ. ■

Исполнетите
ветувања нè
зближуваат.

Веќе
115
ГОДИНИ.

АНАЛИЗА

РАЗУЗНАВАЧИ СО ПАРТИСКИ ЦЕЛИ

ДАЛИ „ПУЧ“ Е ПРОДОЛЖЕНИЕ НА „ШПИОН“?

дателот на Собранието, Трајко Вељаноски, Марјан Маџовски. Вмешан е и Зоран Божиновски, контроверзен лик од новинарската фела, кому ќе му се суди ако биде екстрадиран во земјава од Србија.

ПРИВАТНАТА АРХИВА ПОДОБРА ОД ДРЖАВНИОТ АРХИВ

Истрагата за шпионската афера, практично, трае од моментот кога во акција поврзана со случајот „Ликвидација“, во кој со наредено убиство беше убиен старец во Велешко, беше пронајдена архивата за случајот „Шпион“ ... Истрагата имала доволно докази, пред сè, поради речиси болната пасија на првообвинетиот, кој во својот дом чувал архива каква што немаат ниту државните институции. Во документите пронајдени кај него полициските истражувачи ја откриле целата мрежа и принципите врз основа на кои функционираше. Покрај доверливите документи што биле на продажба, во архивата имало и фотографии и видеоматеријали од сите тајни агенти на странските земји што купувале информации, но имало и посебни белешки за сите контакти и средби. (Република бр. 55, септември 2013г.)

Шпионските игри, прислушувањата, вмешаноста со странски агенции, тргувања со тајни не се новина во македонската политичка борба. Последната „Фабрика за афери“ се надоврзува на „Пуч“, а тоа, пак, на „Големото уво“, а се поклопуваат имињата на вмешаните со случајот „Шпион“

Пишува |
Наум Сџоилковски

■ Шпион

Дали Македонија ја тресат неколку шпионско криминални афери во низа последниве неколку години или тоа е резултат на една иста група, која работела во неколку правци? Истрагите покажуваат сложена структура што стои зад „Шпион“, „Пуч“, како и зад последната „Фабрика за афери“. Фалсификувањето на пасошите од лани (за кои, пак, тогаш немаше докази) и личните карти од сега се дело на исти креатори. Веројатно оваа група и овие луѓе во низа се поврзуваат и за други дела, кои допрва ќе испливаат на површина.

„Шпион“ за многумина изгледаше збунувачки и невозможно, дека група од дваесет лица, секој со различен профил и поле на дејствување, ќе се обедини во мрежа за прибирање податоци, кои натаму ќе бидат давани, продавани, разменуваани со странски разузнавачи, но и ќе служат за уценување и за изнудување огромни суми пари од звучни имиња од македонското општество. Организатор на групата бил поранешниот разузнавач Марјан Ефремов. Со него работеле и поранешниот генерал Горан Стојков, како и уште еден разузнавач Александар Диневски. Во случајот се вмешани и ексдиректор на Управата за спречување перење пари, Ване Цветанов, потоа поранешниот шеф на кабинетот на претсе-

Марјан Ефремов е брат на велешкиот јавен обвинител Ивица Ефремов, кој, е обвинет во случајот „Ликвидација“. При претресот во рамки на „Ликвидација“, во куќата на нивните родители е најдено оружје, а оружје и експлозив е најдено и во домот на Марјан. Освен оружјето, полицијата ја пронашла и најобемната документација со класифицирани информации од случајот „Шпион“. Тој бил вработен во Агенцијата за разузнавање, но откако добил отказ во 2009 година формирал злосторничка група со поранешни или сегашни вработени во УБК, Јавна безбедност, Агенцијата за разузнавање, воената полиција, Државниот архив и сопственици на медиуми. Според МВР, Ефремов во 2011 се сретнал со осомничените Ване Цветанов и

Групација Триглав

triglav

Сè ќе биде во ред.
www.triglav.mk

www.republika.mk

петок, 8 јануари 2016 година

РЕПУБЛИКА

15

Зоран Божиновски каде што новинарот добил документи од Цветанов, кој ги објавувал јавно понатаму.

Интересни се согледувањата на поранешната министерка за внатрешни работи Гордана Јанкуловска во септември 2013 година за овој случај.

- Се наметнува прашањето кој има полза од ваквите испади на СДСМ? Зошто чувствуваа потреба да ја кристикуваат акцијата и да излегуваат со имиња на лица уште пред полицијата воопшто да соопшти нешто? ... Како може да знаат дали акцијата била аматерска и дали има докази? Како може да знаат кој е виновен и за што кога сè уште не беше почната формалната судска истрага? Доколку се погледа биографијата на првоосомничениот, односно организаторот на целата мрежа во случајот „Шпион“, паѓа в очи неговиот напредок во кариерата во безбедносните служби. Во 2000 година добил отказ, а во 2004 година е повторно вратен на работа. Неговиот напредок почнува токму во 2004 година за во 2007 година да дотурка и до советник во кабинетот на директорот. Агенцијата за разузнавање е во ингеренции на претседателот на државата. Знаеме кој бил претседател во 2000 година, а кој во 2004 година. Во 2009 година, првоосомничениот повторно добива отказ, откако без знаење и одобрување на неговите претпоставени патувал во една соседна земја. (Република бр. 56, септември 2013г.)

Според информациите, Ефремов патувал во Грција, а неговото огромно искуство во разузнавањето не дозволува „ненамерна грешка“ да патува без да извести и без одобрение. Токму грчките, но и унгарските служби беа посочени како главни „купувачи“ на информациите на оваа група.

„Разликата меѓу грчката и унгарската служба е во тоа што втората нема никакви посебни емотивни интереси во Македонија. По купувањето на Телеком во 2001 година престанала и 'економската шпионажа' на Будимпешта, по што унгарската мрежа во Македонија почнала да работи на претежно комерцијална основа, односно да прибира информации, кои подоцна би ги продавала или разменила со други служби... Отворена уште една опција, да прибирале информации за друга поголема европска сила, која не сака отворено

да работи во Македонија. Исто како што во европските земји се знае дека холандските оперативци многу често работат во блиски релации со британските служби, некои тврдат дека таков е случајот и со Македонија. Унгарците имаат многу блиски односи со Германците во тој контекст. Се разбира, овие релации никогаш нема да бидат јавно потврдени.“ (Република бр. 55, септември 2013г.)

■ Фабрика за афери

„Фабриката за афери“ е најновиот криминално-шпионски случај. Трагајќи по изворот на фалсификувани лични карти, трагата го однесе обвинителството до домот на член на СДСМ, близок на раководството, кој, според зборовите, бил сигурен во заштитата, која, наводно, ја уживал од лидерот на СДСМ, Зоран Заев, и од партискиот секретар Оливер Спасовски, кој сега е прв човек во МВР. Според информациите, кај Захир Бекири – Чауш се најдени 120.000 матични броеви на лица, машини и „репроматеријали“ за производство на фалсификувани лични карти и пасоши, но и други документи како банкарски сметки на кои треба да се вметнат суми и имиња за да се користат за, како што се претпоставува, уценување и оцрнување на лица од македонската јавност.

Истрагата на Обвинителството во компјутерите на „Фабриката“ откри и 70.000 тајно снимени телефонски

разговори, веројатно дел од пакетот од случајот „Пуч“, за кои се посочува дека требало да послужат за уцени и за изнудување пари преку истата врска како и во „Шпион“. Повторно во игра е Зоран Божиновски, кој, пак, неколку пати претходно се обиде да пласира божедни „банкарски слипови“ од странски банки со големи суми пари на име на лица од власта. Интересно е тоа што Божиновски, лице по кого е распишана потерница и се чека да биде екстрадирано од Србија, во 2004 година бил член на Комисијата за јавни набавки во МВР. Одлуката за тоа ја потпишал Силјан Аврамовски, министер во владата на Хари Костов. Аврамовски е лустриран како наредбодавец, кој од политички и идеолошки причини го следел тогашното раководство на ВМРО-ДПМНЕ во операцијата „Темел“. Божиновски тогаш обвини дека набавката на опрема за изработка на лични документи бил наместен, а премиер Владо Бучковски оцени дека фирмите што не го добиле тендерот „поткупуваат новинари“.

„И ТОШЕ ВО ИГРА“

Зоран Божиновски неодамна повторно се обидува да растури „сензационалност“ дека лица од владејачката структура го уценувале тимот на Тоше Проески „да пее за нив“ наведувајќи на поврзаност со трагичната смрт на поп-иконата. Инаку, ова не е првпат Божиновски да се обидува да го злоупотреби името на Проески. Пред неколку години, во интервју за хрватски медиум, наведе дека „ќе напише книга за убиство на Проески“, а издавач ќе му бил Роберт Алаѓозовски, инаку, човек во врвот на СДСМ.

■ „Пуч“

Тајното нелегално снимање на телефонските разговори е основата за случајот „Пуч“. Таа афера е основата за најголемата (и последна) во низата политички кризи што ја доведе земјата до нови предвремени избори и до сосема нов систем на управување - со технички министри, дополнителни заменици со право на вето, правила за повлекување на премиерот и други законски измени што се новина во светски рамки. Во интерес на просторот, но и со почитување на предзнаењето на овој случај на читателите, ќе се задржиме само на главните карактери и карактеристики на овој „шпионски“ трилер.

Осомничената група, повторно, е составена од поранешни или сегашни разузнавачи, а главниот збор го има експертузата Зоран Верушевски. Ова име е познато по низа акции и дејствување, кои често ги надминуваат и овластувањата и законските норми. Така, Верушевски стои зад шпионскиот случајот „Големото уво“ од 2000 година, а се врзува и со аферата со тајни банкарски сметки на Бранко Црвенковски.

За поврзаноста со „Големото уво“ посведочи и Љубчо Георгиевски, кој ги посочи Верушевски со неговите двајца соработници како главни виновници за неговото уривање. Според медиумите од тоа време, токму Ве-

рушевски ги земал прислушуваниите разговори на политичари, новинари и други јавни личности од началникот на управата за прислушување, кој бил негов човек. Во аферата „сметките на Црвенковски“, според написите во медиумите од тоа време, се додава дека Верушевски тоа го направил како одмазда затоа што не станал министер во 2002 година, иако му било ветено (а и за тоа имал снимки), но уште повеќе и заради незаземањето на Црвенковски за ослободување на неговиот син од низата обвиненија и пресуди за сериозни кривични дела.

Во „Пуч“ Верушевски повторно дејствува со познатите соработници. Според сведочењето- признание на еден од нив, Зоран Костовски, Верушевски е нарачател на прислушувањата на лица од општествено-политичкиот живот во Македонија. Меѓу нив се членови на владиниот кабинет, поранешното и актуелно раководство на СДСМ, но и на сите политички партии.

Верушевски спроти 2006 година се закани дека „ќе има хаос во државата“ и завршува на насловната страница на Утрински весник. Во 2015 година тој повторно е на насловните страници. Овој пат поради пораките на „Скајп“ во кои под псевдоним „Оркестар11“ порачува: „Ова ќе зоврие... Навидум овој мир може да експлодира“. Верушевски под името Златко Велевски на шпионите им ветува заштита од

„чадорот“, односно од странските агенции. Во „Пуч“ се открива и дека Заев и Верушевски комуницираат со рачно напишани писма, а и семејството Верушевски меѓу себе комуницира со кодирани пораки. Во нив се споменуваат и „пријателите од надвор“, премиер на странска држава... Случајот се префрли во Специјалното обвинителство, а Верушевски неодамна е пуштен од притвор.

■ Епилог

Од сите споменати шпионски афери, македонската јавност дочека епилог само за „Шпион“. И тоа не во целост, сè додека еден од споменатите не биде екстрадиран од Србија од каде што продолжува да нуди „услуги“ на соиграчи што му се познати. Тоа што се посакува е конечно да се стави крај на „бришаниот простор“ за дејствување на актуелни и поранешни разузнавачи што стојат зад сите големи афери што го сопираат демократскиот пат на македонското општество. Тоа, пак, нема да се случи ако повторно се заигра на картата на амнестија, како што некои ликови од приказната се залагаат поведени од досегашната практика. Но и ако политичките партии од опозицијата своите стратегии не ги градат врз активности на разузнавачите и нивните врски во медиумите. Судејќи според активностите на опозицијата и на Специјалното обвинителство, за тоа ќе поочекаме. ■

Обојте повеќе.

Семејството JUPOL денес има голем број на производи, за сите желби и потреби на корисниците. Сите бои од семејството JUPOL се на водена основа, не штетни по здравјето и околината, едноставни се за употреба и одржување. Се гордеат со бројните признанија од потрошувачите и стручната јавност: Trusted Brand, Производ на годината 2014 и Best Buy Award.

тел. 02/ 2464 -902
e-mail: vel.office@t-home.mk

www.velkoski.mk

ДИМИТАР БОГОВ, гувернер на Народната банка на Македонија

ИНТЕРВЈУ

ГОДИНАВА УМЕРЕНО ЗАСИЛУВАЊЕ НА ЕКОНОМСКИОТ ПОРАСТ

Разговараше |
Александрија Сивковска

Гувернерот на Република Македонија, Димитар Богов, најавува позитивни развојувања на вкупната економија во 2016 година, се разбира, доколку нема некои позначајни политички или економски потреси од локални или од глобални рамки. Банките го зголемуваат својот потенцијал за поддршка на македонската економија, а банкарските камати се на историски најниско ниво. Се очекува благ пораст и на дознаките.

■ **Каква е состојбата во македонската економија во моментот, дали се исполнуваат прогнозите за пораст и какви се очекувањата за оваа година?**

БОГОВ: По две години умерен пораст, во годината што измина очекувавме македонската економија да направи исчекор надминувајќи ја границата од четири отсто. За жал, бевме погодени од два силни шока – домашната политичка неизвесност и сериозната должничка криза кај нашиот јужен сосед - кои го зедаа својот данок. И во толку неповолни услови ќе биде остварен економски пораст на ниво од 2014 година. Очигледно, структурните реформи во изминатите години, особено подобрувањето на деловниот амбиент и привлекувањето извозно ориентираност странски инвестиции ги подобрија основите на македонската економија и ја зголемија нејзината отпорност на шокови. Во 2016 година очекуваме умерено засилување на економскиот пораст на 3,5 отсто.

Дознаките што се влеваат преку официјални канали се стабилни, околу 200 милиони евра годишно, и растат со стапка од околу два отсто. Многу поголем износ носат иселениците лично при своите посети на земјата. Според процени направени врз основа на неколку анкети, околу две третини од девизите што се разменуваат во менувачниците (1,3 милијарда евра) потекнуваат од иселениците. Остатокот е од туристите и од меѓуграничниот промет од граѓаните на соседните земји, како и од домашните граѓани. Овој износ е стабилен и се очекува да забележи благ тренд на пораст во наредните години

▪ **Како ја оценувате состојбата со банкарскиот сектор?**

БОГОВ: Банкарскиот сектор останува стабилен и ликвиден. Во 2015 година значително се зголеми и добивката што би требало да се употреби за дополнително засилување на капиталот на банките за да се пресретнат повисоките барања што ги наметнуваат новите стандарди „Базел 3“. Ова упатува на засилување на нивните биланси во 2016 година, со што банките ќе го зголемат својот потенцијал за поддршка на македонската економија. Секако, останува предизвикот за консолидација во банкарскиот сектор и за засилување на акционерската база во одделни банки.

▪ **Дали годинава може да се очекува намалување или зголемување на банкарските камати?**

БОГОВ: Банкарските камати во Македонија, во Европа и во светот се на историски најниски нивоа. Ваквата ситуација трае веќе долг период и јасно е дека еден ден ќе мора да почне „нормализирањето“ на каматните стапки. Во САД тој процес почна пред две недели со првото покачување на каматните стапки на федералните резерви во последните девет години. Се смета дека оваа година ќе има уште најмалку две покачувања. Во Европа за првото покачување на каматните стапки ќе почекаме најмалку до 2017 година. Во еден таков амбиент насоката на промена на каматните стапки во Македонија најмногу ќе зависи од движењата во платниот биланс и од девизниот пазар. Оттука, од големо значење е да продолжи приливот на странски инвестиции и намалување на политичкиот ризик.

▪ **Каква е кредитната активност на банките, дали има зголемување на кредитирањето и каква е состојбата со наплата на нефункционалните кредити?**

БОГОВ: Вкупната кредитна активност останува солидна со стапка од околу осум отсто. Тоа е благо забавување во однос на 2014 година, но и тука негативните шокови го земаа својот данок. Во годината што измина забележавме забрзување на порастот на кредитирањето на населението, особено во сегментот на потрошувачки кредити, и забавување на порастот на кредитирањето на претпријатијата. Советот на НБРМ донесе една мерка со која

се мотивираат банките повеќе да ги кредитираат малите и средни претпријатија за сметка на потрошувачките кредити. Нефункционалните кредити се стабилизираа на одредено ниво и дури 60 отсто од нив се целосно покриени со резервации. Тоа создава поволна клима за безболно чистење на билансите на банките, а во таа насока оди и една од мерките усвоени од Советот на НБРМ.

▪ **Висината на јавниот долг често е на удар на критиките на опозицијата, каква е реалната состојба?**

БОГОВ: Според сите показатели, јавниот долг е сè уште на умерено ниво. Споредбата со земјите од ЕУ и од соседството покажува дека нашиот јавен долг е двапати понизок од просекот во ЕУ и значително понизок од повеќето земји во југоисточна Европа. Но, токму затоа треба да извлечеме поука од грешките на другите земји и да преземеме мерки што ќе спречат да дојдеме во нивната ситуација. Предложениот уставен амандман за поставување горна граница за јавниот долг е потег во вистинска насока, исто како и предвиденото намалување на буџетскиот дефицит во фискалната стратегија.

▪ **Првата половина од минатата година беше одбележана со политичка криза, која се одрази негативно врз стопанството и економијата, дали сега се неутрализирани нејзините последици?**

БОГОВ: Судејќи по некои високофреквентни податоци, кои даваат првична слика за движењата во економијата, има одредено зголемување на довербата во последните неколку месеци од претходната година. Но, сè уште не може да кажеме дека ситуацијата е целосно нормализирана. Веројатно, така ќе остане и во првата половина од оваа година. Тоа е земено предвид и во нашите проекции за 2016 година. Иако економскиот пораст благо ќе забрза, тој ќе биде за околу еден процентен поен понизок од тоа што реално можевме да го оствариме.

▪ **Што мислите за мешањето на политиката во работењето на банките, како што беше случајот кога СДСМ побара од банките да не учествуваат во аукцијата на МФ, и какви можат да бидат последиците од тоа ако продолжи таквата практика?**

БОГОВ: Мешањето на политиката во работењето на банките никогаш не носи ништо добро. Тоа е неспоиво со пазарната економија. Банките се целосно слободни да инвестираат во согласност со банкарската регулатива и со својата деловна политика. Должничката хартија од вредност претставува обврска за издавачот и мора да се исплати кога ќе достаса. Тие се издаваат во согласност со јасна и прецизна регулатива, која ги заштитува инвеститорите во државни должнички хартии од вредност. На домашниот финансиски пазар државни должнички хартии од вредност купуваат и банки со странски сопственици, а понекогаш и странски банки и фондови. Не е добро да се нарушува нивната доверба во домашниот финансиски пазар. Секое зголемување на неизвесноста ја зголемува премијата за политички ризик што ја бараат инвеститорите.

▪ **Каква е состојбата со дознаките, дали нашите иселеници праќаат пари?**

БОГОВ: Дознаките што се влеваат преку официјални канали како банкарски трансфери и брз трансфер на пари се стабилни околу 200 милиони евра годишно и растат со стапка од околу два отсто. Многу поголем износ носат иселениците лично, при нивните посети на земјата. Според процени направени врз основа на неколку анкети, околу две третини од девизите што се разменуваат во менувачниците (1,3 милијарда евра) потекнуваат од иселениците. Остатокот е од туристите и од меѓуграничниот промет од граѓаните на соседните земји, како и од домашните граѓани. Овој износ е стабилен и се очекува да забележи благ тренд на пораст во наредните години.

▪ **Дали се штеди помалку или повеќе и дали граѓаните сè уште повеќе му веруваат на денарот?**

БОГОВ: Штедењето на граѓаните вообичаено расте од седум до 10 отсто годишно. Последните неколку години имавме стабилен тренд на поголем пораст на денарското долгорочно штедење со што учеството на денарското во вкупното штедење на населението се зголеми од 35 отсто во 2009 година на 52 отсто во 2014 година. Шоковите што ги споменав претходно влијаеја на привремено забавување на порастот во 2015 година на околу четири отсто, како

и запирање на трендот на „денаризација“, односно претпочитање денари. Во последните три месеци гледаме охрабрувачки сигнали дека порастот на штедењето се враќа полека на нормалниот тренд, а, исто така, закрепнува и довербата во денарското штедење. Народната банка уште во септември донесе одредени мерки со кои се стимулираат банките да поттикнуваат денарско штедење за сметка на девизното. Нашето очекување е дека како што ќе се намалува политичката неизвесност така ќе се зголемува и претпочитањето на граѓаните за штедење во домашна валута.

▪ **Ќе се продава НЛБ Словенија, доминантниот сопственик на Тутунска банка, дали тоа може да предизвика некои банкарски поместувања и дали тоа ќе зна-**

чи нешто за клиентите на оваа банка?

БОГОВ: Словенечката Нова љубљанска банка е во доминантна државна сопственост и треба да биде приватизирана во наредните неколку години. Приватизацијата ќе ја зацврсти словенечката банка, што е позитивно за целата групација на НЛБ. Без оглед како ќе заврши тој процес, НЛБ Тутунска банка ќе остане во сопственост на НЛБ, освен доколку не донесе одлука за продажба на нивната македонска подружница. Но, засега нема такви планови, што е и разбирливо ако се знае дека НЛБ Тутунска банка е најпрофитабилната банка во групацијата на НЛБ. НЛБ Тутунска банка е во одлична состојба, работи според домашната регулатива, а НБРМ врши редовна контрола на нејзиното работење. Оттука, нема ништо позначајно да се

промени за клиентите на банката во Македонија.

▪ **Се укинаа привремените мерки за банките со кои се штитеа од грчката криза, дали се планира воведување нови мерки?**

БОГОВ: Мерките од превентивен карактер беа воведени со ограничено траење од шест месеци, кое истече на 28 декември. Тие ја одиграа својата улога во време кога грчката економија се соочуваше со големи предизвици. Имајќи предвид дека во меѓувреме Грција беше поддржана од нејзините официјални кредитори и се обврза да спроведе структурни реформи и мерки за намалување на фискалните нерамнотежи, нема потреба од продолжување на нашите заштитни мерки или воведување нови. ■

Рекоа, не порекоа

НИКОЛА
ГРУЕВСКИ

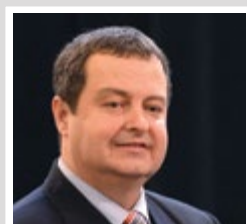
Ја повикувам опозицијата да не бега од народот, достоинствено да го потврди своето учество на изборите и да се придржува кон преземените обврски затоа што на народот му е преку глава од натегања, конфликтности и од судири.

Нема бегане од народот. Се ближи судниот ден. Кој мисли дека ќе биде спасен од некој еднадвор опасно се залажува.

СУАД
МИСИНИ

Фабриката за афери е дел од специјалната војна што ВМРО-ДПМНЕ ја води против опозицијата, која некои стратегии можеа да ја предвидат. Тоа не беше тешко затоа што фамилијарниот дел на ВМРО-ДПМНЕ не можеше да функционира поинаку.

Стратежите на опозицијата се толку „видовити“ што не можат да видат една очигледна работа, дека зад партијата секој ден има сè помалку народ и сè повеќе криминалци.

ИВИЦА
ДАЧИЌ

Кој ви вели дека ве сака, тој лаже. А утре ќе ве мрази. Ве сакаме како Папуа Нова Гвинеја. Тоа важи и за Црна Гора и за

Македонија. Би плукнал врз себе кога би кажал дека сте прекрасни. Но ние немаме подобри. Какви и да сме, ајде да живееме заедно.

Никој не бара љубов. За добрососедски односи доволно е почитување и искрена желба за соработка.

КРИВИЧНОТО ДЕЛО
НОСИ УНАПРЕДУВАЊЕ

Кирил Соколов

Вработен:
во МВР

Професија:
инспектор

Хоби:
соработка со тајни служби

унапредување. Место келија, подобра канцеларија.

Рака на срце, тука легенда на неделата е Оливер Спасовски, ама не оди човекот секоја недела да биде на пиедестал. Секоја недела е најсериозен кандидат за личност на неделата, поради што овој пат решивме да му отстапиме простор на унапредениот Соколов. Сигурни сме дека Оливер веќе следната недела ќе најде начин повторно да биде сериозен кандидат за оваа позиција. Чисто ако некој пропуштил – освен осудениот од „Шпион“, Оливер го унапреди и сопругот на техничката министерка за труд и за социјална политика и негова сопартиска Фросина Ременски. Ременски бил унапреден за четири нивоа без интересен оглас и во сектор што дотогаш не работел, што е спротивно законите... Ма какви закони бе. Спасовски е поставен од човекот кого Бог го црпи од

нива... За таквите како него нема закони.

Па така човекот што беше дел од групата што шпионирала за странски разведувачки служби, а истовремено се занимавала со уценување, измами и изнудување, стана главен инспектор. Тој како докажан шпион сега ќе има задача да го раководи Одделот за заштита на уставното уредување и спротивставување на тероризмот. Се чини првостепената пресуда, според која е осуден на три години затвор, му служи како добитен тикет... Тикетот му донесе унапредување, а од кои причини... прашајте го Оливер...

На целата приказна се надоврзува и барањето на Соколов и на другите обвинети за истиот случај нивниот предмет да го преземе Специјалното јавно обвинителство. Катица Јанева во неколку наврти ја покажа својата „специјалност“ за застапување нечии интереси... Дали нивната специјалност

ќе се одрази позитивно и врз Соколов?!

Инаку, во аферата „Шпион“ беа обвинети 19 лица. Освен за шпионажа и за издавање државна тајна, дел од обвинетите се обвинуваа за злосторничко здружување, уцена, изнуда, измама и за злоупотреба на службената положба. Обвинителството докажа дека дел од нив контактираше и одржувале средби со политичари, пратеници и со министри од кои прибирале информации за важни политички прашања за кои биле заинтересирани странски разузнавачки служби.

Има простор за многу унапредувања. Се чини дека за кадарот на СДСМ соработката со странски служби е чин за пофалба. Па така и партискиот лидер се фалеше со некаква соработка со странски служби... Неговиот кадар само докажува дека таквата соработка треба да биде богато наградена. ■ (Р.Р.)

РЕКОА И:

- За скандалот да биде поголем, Оливер Спасовски унапреди и лице што очекува правосилна пресуда, а со првостепената е осудено на казна затвор од три години за предметот „Шпион“. Јас ги охрабрувам сите професионалци во МВР да одолеат на заканиите на Спасовски и да не подлегнуваат на заканиите и на притисоците на генералниот секретар на СДСМ. (Митко Чавков)
- Технички назначениот министер за внатрешни работи, Оливер Спасовски, претпочита друштво на криминалци, покажуваат последните постапки на генералниот секретар на СДСМ со кои унапредува лица осудени на затворска казна. (Курир)

Рекоа, не порекоа

ЗОРАН
ЗАЕВ

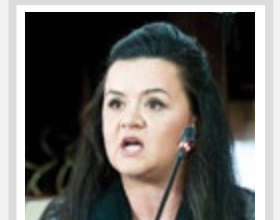
Следните избори во Македонија ќе бидат слободни и демократски и на нив ќе победат Социјалдемократскиот сојуз со коалициските партнери и граѓаните на Република Македонија.

СДСМ може да победи на „кристално чисти избори“, но за неколку децении, а можеби ни тогаш. Со ваков лидер и со вакво раководство на власт може да се надева само дека ќе биде назначен по наредба на надворешните пријатели. Ама веќе се свесни дека нема да помине ни за таа опција.

ПЕТРЕ
ШИЛЕГОВ

Обидот преку курирско-републикански начин на известување да се злоупотреби нарис во „Фокус“ за да се дефокусира (чаушоизира) тезата не е ништо друго, освен очај.

Да му каже некој на Шилегов дека личните карти на „Фокус“ се од фабриката на Чаушот за да може да ги предложи и годинава за награда за истражувачко новинарство.

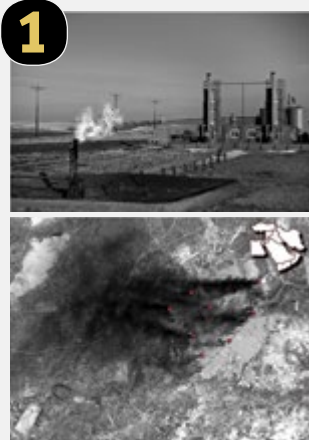
ФРОСИНА
РЕМЕНСКИ

Ги повикуваме сите корисници на социјална помош да пријавуваат секаква закана или непријатна позиција, во која ќе се најдат поради службено лице, за некоја друга услуга, а не за тоа што е потребно за остварување на правата.

Корисниците на социјална помош бурно реагираа на одлуката на Ременски да дозволи невработено лице во Министерството да има увид во податоците на корисниците. Или тоа не се важи? Законите не важат за кадарот на СДСМ.

ПЕСИМИСТИЧКИ ВОДИЧ НИЗ СВЕТОТ ВО 2016 ГОДИНА

Цените на нафтата се зголемуваат откако Исламската држава уништува објекти низ Блискиот Исток. Ангела Меркел е принудена да поднесе оставка и прави наред во Европската унија. Доларот нагло паѓа додека руските и иранските хакери се здружуваат да почнат со низа кибернетички напади врз американските банки. „Блумберг нюз“ праща десетици поранешни и сегашни дипломати, геополитички стратегии, консултанти за безбедност и економисти да ги откријат најлошите можни сценарија за 2016 година, врз основа на сегашните глобални конфликти

1 ЦЕНАТА НА НАФТАТА СЕ ИСКАЧУВА ДО 100 ДОЛАРИ ЗА БАРЕЛ

Исламската држава извршува напади врз стратегиската инфраструктура на производителите на нафта на Блискиот Исток.

2 ВЕЛИКА БРИТАНИЈА ЈА НАПУШТА ЕВРОПСКА УНИЈА

Нестрплив да стави крај на неизвесноста околу иднината на Велика Британија во Европската унија, премиерот Дејвид Камерон распишува референдум во јуни, многу порано отколку што многумина предвидуваа.

3 КИНЕСКАТА ЕКОНОМИЈА СЛАБЕЕ, А ВОЈСКАТА СЕ ЗАСИЛУВА

Економијата на Кина се докажува дека е во многу полоша состојба отколку што покажува официјалната статистика.

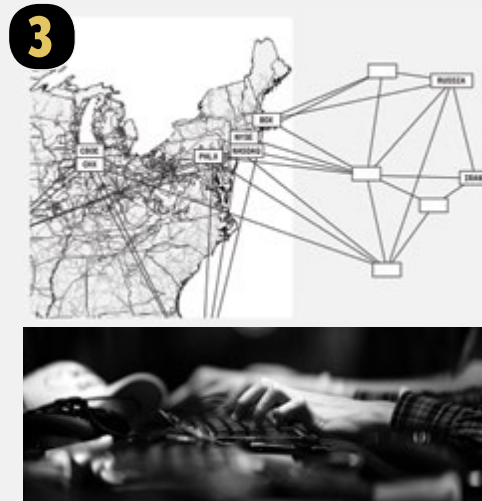
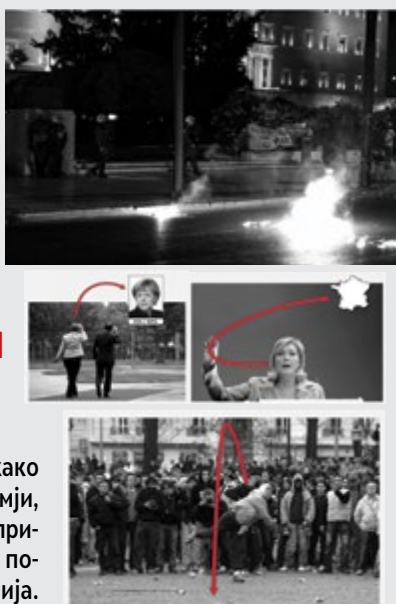
4 СЕ ИЗВРШУВААТ КИБЕРНЕТИЧКИ НАПАДИ ВРЗ АМЕРИКАНСКИТЕ БАНКИ

Руските и иранските хакери се здружуваат да почнат со низа кибернетички напади врз американскиот финансиски сектор како одговор на американските санкции кон нивните земји.

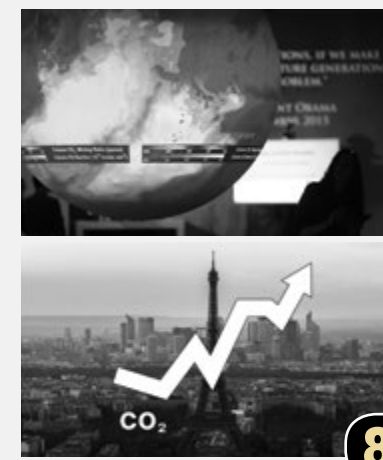
5 НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА И СЕ ЗАКАНУВА РАСПАД ПОРАДИ АНТИИМИГРАЦИСКИТЕ СТРАВУВАЊА

Серија терористички напади како тие во Париз низ европските земји, во комбинација со огромниот прилив на бегалци, предизвикува политичка криза во 28-члената унија.

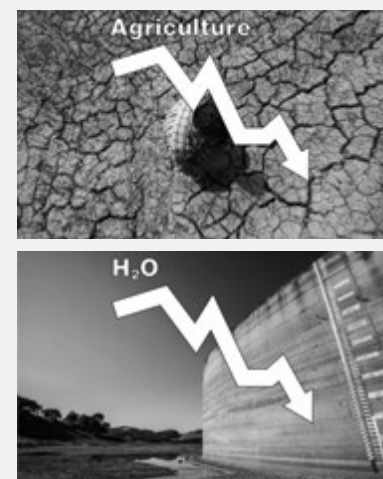
6 ИЗРАЕЛ ГИ НАПАГА НУКЛЕАРНИТЕ ОБЈЕКТИ ВО ИРАН

Додека претседателот Барак Обама е пред истекот на својот мандат, а вниманието на САД е насочено кон претседателските избори, израелскиот премиер Бенјамин Нетанјаху го покажува стравот од иранскиот нуклеарен договор со тоа што наредува да се изврши напад на нуклеарните објекти во Иран.

7 КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ СЕ ВЛОШУВААТ

И покрај договорот за климатските промени што се постигна во Париз, планетата влегува во уште една година на рекордно висока температура.

8 НАРЕДИ ВО ЛАТИНСКА АМЕРИКА

Отповикувањето на претседателката на Бразил Дилма Русеф предизвикува бран на политичка горчина што ја прави земјата неуправлива. Се повеќе и повеќе јавни протести стануваат насилни.

9 ПУТИН ЈА НАДИТРУВА АМЕРИКА

Рускиот претседател Владимир Путин го надитрува Обама со организирање транзиција на власта во Сирија како дел од регионален договор за уништување на Исламската држава.

10 ТРАМП ПОБЕДУВА НА ПРЕТСЕДАТЕЛСКИТЕ ИЗБОРИ ВО САД

Доналд Трамп ја освојува номинацијата на републиканците и победува на претседателските избори во ноември.

Извор: „Блумберг“
Превод: Ана Цветаноска

ЦРКОВНИТЕ ОБИЧАИ ЗАМЕНЕТИ СО ФОЛКЛОР

ПАРИЧЕ ЗА БАДНИК ИЛИ ЗА ВАСИЛИЦА?

Црковните лица се согласуваат дека за Бадник треба да си дома... Но, велат, лепчето со париче оставете го за Василица. Обичајот на Бадник да седне на маса и да кршиме лепче со паричка не е црковен, туку фолклорен обичај, сметаат свештениците

Пишува | Билјана Зафирова
Фото | Рејублика

Каде и да си пред Божик, за Божик дома да си... Така велат старите. Традиционално, во Македонија семејството се собира на вечера на Бадник. Се подготвува богата трпеза исклучително со посна храна: питулици, сарма, грав, компир, риба, зелник, овошје и друго, што треба да обезбеди богат род на земјоделските култури во следната година.

Обичај е по вечерата софрата да не се крева, туку така заедно со храната да остане цела ноќ. Ова е поврзано со верувањето дека ноќта ќе дојде дедо Боже и ќе се нахрани или, во некои места, веруваат дека ќе дојдат духовите на мртвите. На Бадник во секоја кука се меси кравјаче, пита или погача во која се става пара. Ве-

черта кога сите ќе седнат на вечера, домаќинот, откако ќе се прекрсти и ќе ја благослови трpezата, го крши кравјачето на толку делови колку што има членови во семејството, оставајќи уште делови за Бога и за куќата. Сите присутни во својот дел од кравјачето ја бараат парата и тој што ќе ја најде се смета за најсреќниот во годината што претстои. Исто така, вечерта во огнот се става бадниково гранче, кое се смета за најздрави дрво, за да бидат здрави сите во семејството. Вечерта на Божик некаде се става и слама во собата за спиење, што ја симболизира пештерата во која се родил Христос. Во некои краишта од земјава, пак, адетот со кршењето на лепчето со паричка се прави на Василица. Битолчани раскажуваат дека на 13 јануари се собира друштво, се игра комар, се јаде и се крши, како што велат, мазник, односно вртена пита. Следниот ден се поминува со семејството, со богата трпеза.

БОЖИК ПРЕД ИЛИ ПО НОВА ГОДИНА

Да се слави Божик пред Нова година, односно по стариот календар, на 25 декември. Ова е став на многумина, кој поради некое свое верско убедување, кој поради фактот дека така за Нова година нема да биде строг пост, па ќе може да се биде слободен со јадење, пиење и со славење. Но Македонската православна црква сè уште не размислува за менување на календарот. Велат, календарот ќе остане ваков каков што е додека не се донесе одлука Соборно, односно сите православни цркви да го променат календарот.

- Всушност празнувањето на Божик и кај нас е на 25 декември, според стариот календар, а по новиот е на 7 јануари. Ако одземеме 13 дена, според стариот празнуваме на 25 декември. Тие што се по григоријанскиот календар, ако од 25 декември, се одземат 13 дена, треба да празнуваат на 12 декември – вели отец Бобан.

Тој посочува дека МПЦ како Црква има став дека, можеби, најдоброто решение ќе биде да се направи уште попрецизен календар од овие што постојат, бидејќи денес имам технолошки средства за сето тоа да се направи.

- Но сè додека е вака, ние го прифаќаме тоа што го има преданието на црквата. Како сега ќе му промениме на народот

дека Илинден не е веќе на 2 август, кога сето тоа е поврзано дури и со некои наши национални празници – вели отец Бобан.

Тој негодува околу начинот на кој некои православни цркви што го имаат земено новиот календар Божик го слават по новиот, но Велигден по стариот календар.

- Тие Велигден го празнуваат како тие со стариот календар затоа што постои одредено правило во црквата дека Велигден никогаш не смее да се падне со еврејската Пасха. За да го избегнат тој момент според новиот календар, Велигден секогаш го празнуваат со нас, по стариот календар. Ние се доведуваме до решението сите празници да ги празнуваме по новиот календар, а Велигден да го празнуваме по стариот, што нема логика – коментира отецот од скопската епархија.

Тој смета дека барањето да се премести Божик да биде во декември е само поради Нова година, празник што не е христијански.

- Ние имаме наша православна Нова година и мислам дека тогаш треба повеќе да се посветиме ако измолуваме и испросуваме секако добро во новата година – додава отец Бобан.

Лепче со паричка кршете на Василица

Црковните лица се согласуваат дека за Бадник треба да си дома... Но, велат, лепчето со паричето оставете го за Василица. Обичајот на Бадник да седне на маса и да кршиме лепче со паричка не е црковен, туку фолклорен обичај, сметаат свештениците.

- Единствено оправдано предание што црквата го кажува секогаш е дека паричката се крши само на Василица и тоа е поврзано со животописот на светиот Василиј Велики. Таму има една случка кога тој, кога доаѓал царот што сакал да го разурне градот, собирал пари за да го подмита, на некој начин да го омилостиви да не го прави тоа, да не им наштети на луѓето – објаснува отец Бобан од скопската епархија.

Според него, царот загинал и не дошол до градот, по што светиот Василиј Велики се исправил пред дилемата како да им го врати богатството на луѓето.

- А не давал секој исто. Тој наредил на градските фурни да замесат лебови и да истураат парички, каде колку ќе им дојде. По Божјо чудо, се случило кој колку дал толку и да му се врати. Токму поради тоа предание ние ја одбележуваме секоја Василица со ставање паричка во лепчето. Ние се сеќаваме на чудото што го направил Бог преку светиот Василиј Велики – вели отецот.

Во евангелието се пишува за тешката положба во која се нашол свети Василиј кога требало да го подели златото, кое граѓаните на Кесарија го собрале за да се избават од гневот на Јулијан. Таа поделба требало да е праведна, односно, секој да си го добие своето.

- Се помоли светителот и Бог го просвети што да направи. Тој ги повика своите ѓакони и помошници и им рече да замесат лебови и во секој леб да стават по малку од златните предмети. Кога лебовите беа готови, епископот ги подели како благослов на сите жители на градот Кесарија. Во почетокот сите се зачудија, а потоа нивното изненадување стана уште поголемо: кога секое семејство го пресече лебот, во него најде злато, но не кое било, туку токму тоа што му го имаше дадено на својот епископ. Така значи, со тогашната василопита, св. Василиј им донесе и благослов на луѓето и радост заради избавувањето. Оттогаш и ние, на денот на свети Василиј, 1 јануари, месиме василопита и внатре ставаме златник, во спомен на чудото што се случи во Кесарија – стои во Евангелието.

Отецот поучува дека обичајот што православните верници го прават за Бадник е неисправно предание и нема изворност во учењето на црквата. Вели Бог не би издвоил никого за да го направи посрекен од другите.

- Каква категорија е среќата?! Мене ќе ми падне паричката и јас ќе имам среќа. Зошто Бог би издвоил некогаш да биде посрекен од другите затоа што ќе му падне паричка?! Јас сметам дека тој обичај, кој е повеќе фолклорен отколку религиозен и верски, треба полека да угинува за време на Бадник и да се прави за време на Василица – додава отец Бобан. ■

СЕКОЕ МААЛО ИМА СВОЈА ТРАДИЦИЈА ЗА КОЛЕДАРСКИОТ ОГАН, А ОБИЧАИТЕ СЕ РАЗЛИКУВААТ ОД РЕГИОН ДО РЕГИОН, ПА ДУРИ И ОД СЕЛО ДО СЕЛО

ВО МАКЕДОНСКИОТ БАДНИК И БОЖИК СО ВЕКОВИ ИМА МИСТИКА, ТРАДИЦИЈА, ПАГАНИЗАМ, КУЛТУРЕН КУЛТ...

Традицијата вечерта пред Бадник да се дочека надвор, крај оган, со чашка греана ракија во рацете, со погача, со македонски песни и ора, со желби за здравје и берикет, е една од најјоспорованите традиции

Пишува | Невена Појовска

Бадник или Коледе е денот пред прославувањето на раѓањето на Исус Христос. Многу обичаи и верувања на Бадник се поврзани со обредниот оган како и со горењето на дрвото наречено бадник или бадникојца. Во врска со обредните коледарски огнови е и обичајот коледица. И денес, како и во минатото, во селата и во градовите во сите краишта на Македонија, помали или по-

големи групи палат оган и го прескокнуваат. Се гори пенушка од даб. Таа ноќ, како што запишал Кузман Шапкарев, „сите домашни не заспиваат туку преноќеваат будни, та од тоа се гледа дека таа ноќ е наречена Бадник – будник“.

Но, со Божик е поврзана и поговорката: „Пред Божик, зад Божик кај да си, дома да си“. Фолклористите објаснува-

ат дека оваа поговорка има двојно значење: за време на големиот празник треба да се биде во кругот на семејството и тука да се слушне и да се прослави радосната вест за раѓањето на Спасителот, но исто така, во најстудениот период од годината, сепак, најпријатно и најбезбедно е во сопствениот дом.

Традицијата вечерта пред Бадник да се дочека надвор, крај оган, со чашка греана ракија во рацете, со погача, со македонски песни и ора, со желби

за здравје и берикет, е една од најјоспорованите традиции.

Дел од свештените лица велат дека нема ништо лошо во тоа да се запали оган, но и дека христијаните треба да имаат на ум дека Бадник е денот кога имаме строг пост. Ако на огнот треба да му се даде некоја симболика, тој оган да не потсети на пастирскиот оган, каде што пастирите запалија оган и му се поклониле на богомладенецот, а не да пијат ракија. Значи, ако се прави на таков начин, тоа е далеку од

христијански начин, велат свештените лица.

Бадниковото гранче е симбол за празникот Божик, кој претставува еден од најсветлите празници за сите православни верници. Меѓу дванаесетте големи христијански празници Божик се празнува најсвечено. Секое маало има своја традиција за коледарскиот оган, но и воопшто, обичаите што се изведуваат на Бадник и на Божик се разликуваат од регион до регион, па дури и од село до село, но она што е заеднич-

ко, секако, се богатата софра што се подготвува на Бадник навечер, коледарскиот оган и бадниковото дрво, како и коледарските песни.

Во македонскиот Бадник и Божик со векови има мистика, традиција, паганизам, културен култ... МПЦ е против паганските обичаи и смета дека со ракија и со огнови не се слави Божик. Според неа, коледарските огнови, печењето

колбаси и пиењето ракија се во апсолутна спротивност со начинот на кој верниците треба да го одбележат празникот.

■ Бадник го славиме по пагански, а Божик, ако имаме сила да го славиме заради бадниковите веселби, по рисјански. Посната бадникова вечера, како претпразненство на големиот празник на Христовото раѓање, кое треба да го сплоти семејството, и полноќната Божествена литургија се заменети со литаниите на маалските огнови и на култот на греаната ракија. На тој начин се уништува убавината и раскошното предание на нашата празнична култура – нагласуваат од МПЦ.

Огновите, скарите, греаната ракија и вино и масовни собирања што започнуваат на Бадник, досега не беа толку остро проблематизирани од страна

на достоинствениците на МПЦ. Причина за ова се различните ставови околу одобрувањето на ваквите собири од страна на владите и свештениците на МПЦ. Дел од свештениците присуствуваат на ваквите собири и ги благословуваат. Дел од свештениците сметаат дека на палењето огнови и на пиењето ракија не треба да се гледа толку ригидно.

■ Огнови во чест на раѓањето на Исус Христос се палеле уште во третиот век, од страна на првите црковни општини. Не се одобрува пиење ракија во големи количества, но ако се пие по чаша - две за здравица, во умерени граници, тогаш може да се дозволи.

Исто е и со музиката и со играњето ора околу огновите. Некои од нив, пак, се ревносни и сметаат дека треба да се прекине со таквата традиција.

■ Тоа се само пагански обичаи со кои Бадник се претвора во забава, а се прекинуваат постот и подготовката за празникот. Нема врска меѓу огнот и пештерата во која се родил Исус Христос. Бадник треба да се помине со молитвено бдење во храмот. Не случајно во таа пригода се читаат најмногу молитви. Постот е неспоив со пиењето ракија и грешка е ако некој мисли дека на тој начин ќе ги привлече луѓето кон Црквата - сметаат свештените лица. ■

ЗАБЛУДА Е ДЕКА ЗДРАВАТА ХРАНА МОРА ДА ЗНАЧИ ДЕКА Е И ОРГАНСКА

Забуна кај луѓето е дека треба да се јаде органска храна. Храната може да биде органска, но за жал, уште нема прецизни научни студии коишто докажуваат дека е корисна. Не можеме да се залажуваме дека само заради тоа што не јадеме органска храна, не се храниме здраво, вели д-р Митов

Разговараше | Александра М. Бундалевска
Фојто | Александар Ивановски

Деценија наназад интензивно се говори за здравата храна и за здравиот начин на исхрана. Доктор Александар Митов е магистер по јавно здравство, кој во интервју за „Република“ вели дека е заблуда оти здравата храна мора да значи дека е органска. Според него, не можеме да се залажуваме дека само поради тоа што не јадеме органска храна, не се храниме здраво. Најважното прашање е како да се доближине до здрав животен стил.

■ **Како одеднаш, во последните неколку години стана тренд постојано да се говори за здравата храна и за здравиот начин на живот? Дали тоа значи дека со годините наназад сме „собрале“ лоши навики во животот и во исхраната?**

МИТОВ: Трендовите во медицината, за жал, се појавуваат циклично. Одвреме-навреме нешто станува популарно, се користи и по неколку години згаснува. Меѓутоа, времето покажало

дека трендовите што се појавуваат во медицината, која јас би ја нарекол популарната медицина, на крај излегува дека не биле базирани на наука и оттука не биле точни. Можеме да претпоставуваме дали имало бизнис-интереси, дали од некои причини биле форсирани одреден тип храна или одредени диети, не навлегувам во тој дел. Најважно е дека се покажало дека не се засновани на наука. Во еден период се веруваше дека исхраната базирана на крвни групи е научна, меѓутоа денес се знае дека тоа не е така. Во моментот е многу популарно да се говори за глутенот. Од научен аспект, максимум еден отсто од светската популација може да има проблем со глутенот. Тоа го кажува статистиката и епидемиологијата. Глутенот, сам по себе, не е опасна материја. Тоа е многу природна материја што ја има во исхраната и што треба да консумира. Постојано се појавуваат и замираат разни трендови. Трендот на здрав начин на исхрана и општо,

здравите навики, тука не е утната работата. Тука трендот е на вистинското место. Овојпат станува збор за тренд кој има цврста основа во науката и во научните факти. Велиме, медицина базирана на докази. Оттука и популарните трендови би требало да бидат базирани на докази. Најголемиот број од болестите што предизвикуваат смртност – кардиоваскуларните, срцевиот удар, мозочниот удар, дијабетес тип 2, карциномите, сите се поврзани со начинот на живеење. Затоа е многу важно да живееме здраво и да се храниме правилно.

■ **Како да се доближине до здрав животен стил?**

МИТОВ: Тоа е клучното прашање. Многумина може да ја имаат вистинската информација, но да не можат да ја употребат. Пример за тоа се луѓето што пушат цигари. Сите знаат дека е тоа штетно. Но, да се има информацијата и таа да се искористи, се две различни работи. Одлуката да се промени животот, начинот на исхрана, на движење, е многу лична работа и треба да почне однатре. Во овој период правиме рекапитулација на годината што измина, потоа правиме план како ќе биде следната и едно од главните прашања е како би сакале да ја живееме следната година од аспект на здравјето, но и тие години што доаѓаат по оваа. Прашањето е дали би сакале да бидеме поздрав. Ако имаме семејство, дали би сакале

да бидеме присутни додека децата, внуците растат. Тоа се тие клучни прашања од кои човек треба да почне на патот за промена на својот животен стил. Најосновното прашање дали сакам и како сакам да живеам е тоа прашање што човек ќе го понесе на патот за подобрување и промена на својот начин на живот. Можеби ова не звучи како совет од медицинско лице, но докажано е дека не е прашањето на имање на информација или на самите техники, туку прашањето е многу лично и често се сведува на односот на пациентот со лекарот. Значи, патот е однатре. Промената кон подобар животен стил води кон поставување на прашањето „што треба да направам“ и „дали сакам да сум поздрав“.

■ **Владее мислење дека здравите навики на живот чинат и повеќе пари. Какво е вашето мислење?**

МИТОВ: Тоа е голема заблуда. Три главни навики влијаат општо врз здравјето. Пушењето, физичката (не) активност и исхраната. Ако престанеме да пушиме, ќе заштедиме. Во физичката активност не трошиме пари, туку калории. Ако почнеме да се движиме повеќе, да пешачиме најмалку 15 минути дневно, ќе се направи забележителен статистички ефект врз здравјето на поединецот и додадените години во животот. Значи, пари не се трошат. Останува исхраната. Една од најскапите намирници за исхраната на човекот е месото. Во исто време, месото е најповрзаниот продукт со негативни здравствени ефекти. Оттука, логиката е едноставна. Ако го намалиме месото, го преполовиме или, пак, целосно го исфрлиме што не е проблем за нашето здравје, гледаме дека се создаваат резервни пари кои може да ги насочиме кон овошје, зеленчук и житарки. Ако ја повлечеме линијата, гледаме дека заштедуваме. Забуна кај луѓето е дека треба да се јаде органска храна, но тоа не е точно. Здрава храна не мора да значи дека е органска храна. Тоа е заблуда. Храната може да биде органска, но

за жал, уште нема прецизни научни студии коишто докажуваат корист. Не можеме да се залажуваме дека само заради тоа што не јадеме органска храна, не се храниме здраво. Оттука, здравата храна може да биде и поевтина и попроста. Во Македонија здравата храна ја има во изобилство.

■ **Завршија Божикните пости. Под претпоставка дека освен телесно, верниот минал и низ духовен пост, како да го подготвиме телото за следниот период?**

МИТОВ: Ако човек се прејаднува по постот, нели се погашува смислата на постот? Треба да бидеме претпазливи. Нашето тело е навикнато на еден друг начин на исхрана. И Велигденскиот и Божикниот пост траат долго и телото е навикнато на поинаков начин на исхрана. Преодот треба да се случи постепено. И не само по пост, туку и во кој било услови, ако се прејадеме, научно е докажано дека по еден многу обилан оброк, два часа подоцна за четирипати се зголемува веројатноста од срцев удар. Крвта се згуснува, маснотиите влегуваат во неа, крвните садови може да одговорат со стеснување и човек кој веќе имал предиспозиции за срцев удар, во тој случај може да го забрза тој процес. Постот може да го искористиме да продолжиме да се храниме здраво и да ги смениме животните навики.

■ **Здравиот начин на живот е важен како за здравите, така и за оние што се соочуваат со здравствени проблеми. Може ли храната да спречи појава на некоја болест?**

МИТОВ: Многу болести се поврзани со исхраната. Оттука, подобрувањето на исхраната може да води кон намалување на голем број болести. Според СЗО до 80 отсто од срцевите болести, мозочниот удар и дијабетес тип 2, може да бидат спречени со промена на ризичните фактори. Под ризични фактори, пред сè, се подразбира исхрана и физичка активност. Ако се смени начинот на живот, случа-

ите на малигни болести се спречуваат до 40 отсто. Огромно е потенцијалот на подобрување на животот, на намалување на болестите. Но, ова се однесува само на превенцијата. Втората димензија е исхраната како прва линија на терапија, бидејќи кај многу болести е докажано дека ако се промени исхраната, се подобрува исходот од лекувањето. Значи, покрај конвенционалната терапија која пациентите треба да ја примаат, се вели дека прва линија на терапија е да се смени исхраната. Тогаш му се дава шанса на организмот да го забрза процесот на излекување.

■ **Можно ли е да постои поврзаност меѓу начинот на живот и појавата на каков било рак во организмот? Што вели науката?**

МИТОВ: Пред повеќе од еден месец во јавноста излезе податокот што го објави СЗО, дека процесираниот или обработено месо ја зголемуваат веројатноста за развој на рак на дебелото црево и на панкреасот. Се гради цврста научна база која го поврзува месото со појавата на рак. Или, пак, случајот со рак на дојка. Во јавноста важи ставот дека овој рак е генетски поврзан, но епидемиолошки, податоците велат друго. Од пет до десет проценти од случаите на заболени од рак на дојка се од таканаречени генетски причини. Деведесет до 95 проценти се должат на останатите ризичните фактори. Еден дел од нив се здравиот начин на исхрана и физичката активност. Лани, Меѓународната агенција за истражување на рак првпат излезе со препораки за пациентки кои имаат веќе дијагностициран рак на дојка, за тоа што треба да направат во исхраната за да го продолжат животниот век. Една од нив беше да се намали телесната тежина, да се зголеми физичката активност секој ден, да се зголеми количеството на растителни влакна во секојдневната исхрана и да се намалат заситените масти, односно да се исфрли месото од исхраната. ■

МАКЕДОНСКОТО (КРЕСНЕНСКО) ВОСТАНИЕ

Македонските учесници во тогашните војни и ослободителни востанија, по нивното завршување, согледувајќи дека положбата овозможувала да се крене востание, по извесни подготовки, на 18 октомври 1878 година го објавиле Македонското востание или Кресненско востание

Пишува | г-р Димитар Љоровски Вамваковски

Во текот на **Големата источна криза** (1875-1881), кога на историската сцена се појавува „македонското прашање“, многу Македонци учествувале во тогашните ослободителни востанија и војни на Балканскиот Полуостров. По завршувањето на тие борби, особено Руско-османлиската војна, и по Берлинскиот договор, Македонија и понатаму останала во рамките на Османлиската Империја, а положбата во неа станала крајно недоволна поради одмаздите и самоволијата на османлиските власти, војската и муслиманската емиграција, која се населила на овие простори од соседните ослободени територии. Тогаш созрела идејата и условите дека едно востание може да предизвика една нова војна за ослободување од османлиската власт на неослободените балкански територии и, пред сè, на Македонија.

Македонските учесници во тогашните војни и ослободителни востанија, по нивното завршување, согледувајќи дека положбата овозможувала да се крене востание, по извесни подготовки, на 18 октомври 1878 година го објавиле Македонското востание или во историјата попознато како **КРЕСНЕНСКО ВОСТАНИЕ**. На наведениот ден околу 400 борци и вооружени селани под раководство на десетина војводи, на чело со **Стојан Карастоилов**, според од-

Димитар Поп Георгиев - Беровски

напред подготвен оперативен план, ја нападнале османлиската војска во теснината Кресна и по дводневни борби ја победиле заробувајќи околу 100 војници и двајца офицери. Веднаш потоа биле ослободени и неколку села. Востанието успешно се ширело и зафатило многу голем терен. По првите борби раководството ја усовршило воената и политичко-управна организација на силите и во ослободената територија воспоставила нова, народно-востаничка власт, која го помагала успешното ширење на востанието во соседните области. Востаничките сили биле распоредени во четири поголеми одреди. Карастоилов бил избран за прв војвода, т.е. за воен раководител на востаничките сили. Формиран бил „Штаб на Македонското востание од 1878 година“, со началник **Димитар Поп Георгиев - Беровски**, кој располагал со истоимен печат. Штабот и лично Беровски вршеле функција привремена востаничка влада, која се грижела за што подобро зацврстување и проширување на востаничката власт во ослободените области како база на македонската востаничка самостојност. Во ослободените села дејствувале народни одбори, селски стражи и милиции, кои се грижеле за безбедноста на на-

родот, за снабдувањето на востаниците и за пополнување на нивните редови со нови сили.

Благодарение на наведените и други мерки што ги презело раководството и, пред сè, благодарение на добро водените офанзивни напади на востаничките сили, востанието се проширило. На источната страна на реката Струма, востаниците ги ослободиле реоните сè до селата Градешница-Белица, каде што се воделе долго-трајни борби со османлиската војска и башибозук. Поуспешно востанието се ширело на запад од реката Струма, каде што биле ослободени повеќе села од Петричката Околија. Речиси целата област наречена Каршијак била во рацете на востаниците. Тие напаѓале и во правец на Струмица, а нивното продирање било сопрено од османлиската војска и башибозук испратени од Струмица и другите околени населени места. Востанието се проширило и во Разлошко каде што, пред сè, по заслуга на локалните ајдучки војводи и востанатите македонски селани, било ослободено гратчето Банско и повеќе села. И тука била воспоставена востаничка власт, но поради одредени грешки на разлошките раководители брзо била укината, а населението, поради слабото обезбедување, многу настрадало од османлиската власт.

Во тек на еден месец, во близина на новосоздадената вазална бугарска држава, се создаде и една голема слободна територија во која била воведена македонска востаничка власт, која ги вознемирила бугарските политички кругови. Поради тоа и поради самостојната македонска политика на востаничкото раководство на чело со Карастоилов и Беровски дошло до остар судир со бугарските комитети. Последниве под раководство на Стефан Стамболов, водејќи пропаганда за востание и нудејќи им на македонските востаници извесна материјална помош, работеле со цел да го преземат востанието во свои раце и да го употребат за бугарски цели.

Наслутувајќи ја ваквата политика, востаничките раководители побарале од раководството на „Единство“ по прашањето на востанието да бидат само набљудувачи и да не се мешаат во востаничките работи.

Раководителите на „Единство“ преку една вооружена чета подло го уапсиле началникот на Македонското востание, Димитар Поп Георгиев - Беровски и потоа преминале кон контравостанички напад, кој завршил со уште поподло убиство на воениот востанички раководител, Стојан Карастоилов. Според спомените на учителот А. Костенцев, кој бил во тек со настаните, „тогаш во Кресна дојде од Софија една комисија предводена од Стефан Стамболов“. Луѓето на комисијата „побараа од војводата Стојан да им се потчини со својата чета. Стојан им одговори дека и понатаму ќе продолжи да дејствува независен од никого, а своите другари дека не ги дава. Потоа, во отсуство на неговата дружина, според заповед на Стефан Стамболов, беше убиен во собата во која спиеше...“ во село Оштава. Против ова злосторство другарите на војводата Стојан се побуниле и ги прогониле агентите на „Единство“ во Софија.

По убиството на Стефан Карастоилов се засилиле контрареволуционерните акции на комитетот „Единство“ против Македонското востание. Тие се главните причинители за задушувачето на востанието. Тогаш и османлиската власт презела големи и офанзивни акции против востаниците, затоа што, покрај другото, во Европа се ширеле гласови дека Македонското востание претставува почеток на едно општо балканско востание, за кое се воделе преговори и со албанското ослободително движење, дека Русија ќе го искористела за да ѝ објави нова војна на османлиската држава, а Австро-Унгарија по тој повод ќе влезела во Солун. Во врска со тоа Англија барала од

Високата порта што побрзо да го задуши востанието и за таа цел и ставила на располагање неколку свои бродови за префрлување на османлиската војска во Македонија. Така, Кресненското востание добило пошироко значење.

Во декември 1878 година многубројната насобрана османлиска војска извршила фронтален напад на востаничките позиции и ги освоила слободните востанички територии. Востаниците и населението преземајќи навреме соодветни мерки се повлекле во непристапните планински предели без да дадат големи жртви, а кога војската се повлекла, повторно се вратиле во своите изгорени и уништени села. Во реонот Каршијак, Беровски повторно се вратил да дејствува, повторно била обновена востаничката власт, но само за извесно време. Истовремено, во Горна Џумаја, каде што имало руска војска, во Кустендил и во други места почнале да се вршат подготовки за нови востанички и четнички акции. Биле формирани десетина чети од доброволци, кои биле наречени „македонска војска“, со главен штаб под команда на Мирослав Хумбаер од Херце-

говина. Одвреме-навреме четите биле испраќани во разни места на османлиска Македонија. Сите овие акции завршиле во мај-јуни 1879 година, без да се постигне нешто позначајно.

Во почетокот на јули 1879 година завршиле секакви дејства во однос на востанието, а со повлекувањето на руските трупи од Горна Џумаја и нејзиното повторно заземање од страна на османлиската војска, почнало масовно бегство на населението од Џумајската каза и од источниот дел на османлиска Македонија. Од 25.000 до 30.000 христијани заминале во Бугарија и тоа било една од првите поголеми преселби на населението од Македонија во Бугарија. На нивното место се населило муслиманско население од Бугарија.

Како и да е, Кресненското востание било врвно достигнување во македонските револуционерни ослободителни борби во доиндентскиот период. Со својата македонска востаничка власт, воведена на слободните територии, востанието претставува и значаен придонес за создавањето на идеите за посебна македонска државност. ■

КНИЖАРНИЦАТА „МАТИЦА
ЕКСКЛУЗИВ“ ПРЕПОРАЧУВА:

1

A Compromising Position
Carole Matthews

2

Angels in the Snow
Sarah Morgan

3

Chocolate Shoes and Wedding Blues
Trisha Ashley

4

The Dreaming Stones
Sarah Harrison

5

Wish Upon a Star
Sarah Morgan

ПРВО ИЗДАНИЕ НА ЗИМСКИ „СТРУШКИ ВЕЧЕРИ НА ПОЕЗИЈАТА“

Поезијата на четворица автори од Мароко, Бугарија, Србија и Македонија во фокусот на СВП

Се зафативме со идејата за промена на функционирањето која подразбира не само освежување на традиционалниот фестивал со нови содржини, туку и воведување на сосема нови, како Зимскиот поетски фестивал, Недела на поезијата, Национален ден на поезијата и т.н. содржини кои „ќе ја направат поезијата повидлива“ и ќе придобијат нови читатели, нова публика, нешто што отсекогаш било и ќе биде одлика на „Струшките вечери на поезијата“, вели директорот на фестивалот, Мите Стефоски

Како дел од промените кои беа најавени уште во текот на фестивалот во август за проширување на функционирањето на институцијата, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и во Младинскиот културен центар се одржа првиот „Зимски поетски фестивал“ на кој учествуваа четворица врвни поети од земјава и од странство.

Мохамед Бенис од Мароко, арапскиот поет и иницијаторот УНЕСКО во 1999 година да го прогласи 21 март за Светски ден на поезијата, потоа Александар Шурбанов од Бугарија, Душко Новаковиќ од Србија и нашата Виолета Танчева-Златева, добитничка на наградата „Браќа Миладиновци“ беа авторите чие творештво се најде во фокусот на првиот Зимски поетски фестивал.

- Во 54-годишната историја на СВП, тие си добија значајна улога во меѓународни рамки како врвен промотор на поетските вред-

ности. Сепак, самиот концепт и структура на постојниот фестивал не се доволни за да бидат откриени очекувањата на новата и квалитетна современа публика. Се зафативме со идејата за промена на функционирањето која подразбира не само освежување на традиционалниот фестивал со нови содржини, туку и со воведување на сосема нови, како Зимскиот поетски фестивал, Недела на поезијата. Национален ден на поезијата и т.н. содржини кои „ќе ја направат поезијата повидлива“ и ќе придобијат нови читатели, нова публика, нешто што отсекогаш било и ќе биде одлика на Струшките вечери на поезијата - вели директорот на фестивалот, Мите Стефоски.

Тој најави проширување на Зимскиот фестивал во наредните години и на универзитетите во Штип, Битола, Охрид и во други градови од земјава. ■ (Н.П.)

АНТОЛОГИЈА

КОЛЕДАРСКИ ПЕСНИ ОД ЗАПИСИТЕ НА МАРКО К. ЦЕПЕНКОВ

Коледица варварица, сива, сива
гулабца долетала од планина, и
донесла убаина.

Коледица варварица, бери пења
за вечера мене ми се вечера, оти
пиле ми загина, од море до море, во
царичини дворови.

Царица го нагазила, и цревцата му
истурила. Циу цвиц ми сторило и
пилето си умрело.

По битолцки Коледица меледица, и
по неа Василица, и по неа дава,
дава, еднаш ни сте во година како
цвеќе во градина.

Збирајте се дечиња, стред село на
грејачка, огон да си палиме, за да
се изгреиме, оти после ќе одиме,
Коледа да викаме, костење да
збираме, за Бадник да јадиме, Божик
да го чекаме, и прасе да јадиме.

Колете, бре селани, дебелиите
крмнати, оти Божик ќе дојдит
селога на гости.

Олеле, деде, паднало греде, отепало
дете, дедо се влечи, баба го плачи, и
си го теши:

- Молчи ми старче, кусо
магарче, подај ми праче, да не ти
кљвнат, твоите гурелки. Подај ми
камче, да удрам петле; да не ти
кљвни, твоите мрсулки

100 НАЈУБАВИ СЛИКИ НА СИТЕ ВРЕМИЊА

„Предачки“ на Веласкез

„Предачки“ е дело на шпанскиот сликар Диего Веласкез (1599 – 1660) насликано во 1657 година. Денес оваа слика се наоѓа во музејот „Прадо“ во Мадрид, Шпанија.

Веласкез е еден од најпознатите шпански и светски сликари. Неговите дела се одраз на генијалноста на уметникот, кој барокот и мистицизмот на своето време ги надминал со духот на критичкиот реализам.

Меѓу најпознатите дела на Веласкез се „Дворски дами“, „Венера со огледало“, „Ткајачи на килими“. ■

ТОП 5 НАЈГЛЕДАНИ ФИЛМА во САД викендов

1

**ВОЈНА НА СВЕЗДИТЕ:
СИЛАТА СЕ БУДИ
STAR WARS:
THE FORCE AWAKENS**

Заработка: 88.300.000 \$

Жанр: авантура
Режија: Џ.Џ. Абрамс
Актери: Харисон Форд,
Дејзи Ридли,
Марк Хамил

2

**ДОМОТ НА TATO
DADDY'S HOME**

Заработка: 29.000.000 \$

Жанр: комедија
Режија: Шон Андерс
Актери: Вил Фарел,
Марк Валберг,
Линда Карделини

3

**ОМРАЗЕНИТЕ ОСУММИНА
THE HATEFUL EIGHT**

Заработка: 16.200.000 \$

Жанр: драма
Режија: Квентин Тарантино
Актери: Семјуел Л. Џексон,
Курт Расел,
Џенифер Џејсон Ли

4

**СЕСТРИ
SISTERS**

Заработка: 12.600.000 \$

Жанр: комедија
Режија: Џејсон Мур
Актери: Еми Полар,
Тина Феј,
Маја Рудолф

5

**АЛВИН И ВЕРВЕРИЧКИТЕ:
ГОЛЕМАТА АВАНТУРА
ALVIN AND THE CHIPMUNKS:
THE ROAD CHIP**

Заработка: 11.800.000 \$

Жанр: анимација
Режија: Волт Бекер
Актери: Џејсон Ли,
Џесика Алберг,
Џош Грин

ДЕЈАН ЛИЛИЌ, АКТЕР

СЕКОЈ ЧОВЕК ВНАТРЕ ГО НОСИ МАЈСТОРОТ

Разговараше | Александра М. Бундалевска
Фошо | Александар Ивановски

„Мајсторот и Маргарита“ на Михаил Булгаков е еден од најзначајните романи во 20. век, кој го смени гледањето на прашањата за животот, за моралот, за совеста, за судбината на уметноста, за стравот, за религијата, за љубовта. Театарскиот спектакл, претставата „Мајсторот и Маргарита“ во режија на Иван Поповски беше поставена на сцената на Македонскиот народен театар (МНТ), а ликот на Мајсторот Поповски му го довери на Дејан Лилиќ, со кого се познаваат од проектот „Одисеја 2001“ која Поповски ја постави за отворањето на „Охридско лето“. Лилиќ, по пауза од речиси три години, се враќа на сцената, откако во изминатиот период имаше друга функција – директор на националниот театар. Публиката долго го исчекуваше да се појави на сцената,

а во „Мајсторот и Маргарита“ тој се соголува. Признава дека ликот што го игра на еден начин е неблагоприятен, бидејќи се појавува доцна во претставата. Вечната љубов на Мајсторот за Лилиќ е болно, но до лудило доведено разоткривање на човекот и на неговата бесмртна љубов.

„Единствено што може да направи е да ја извади душата и да ѝ ја даде на публиката. Тоа е она „ху“ што ни излегува од устата. Тоа е онаа светлина и топлина. Секој човек внатре го носи Мајсторот. Кај некогаш е малку повеќе или помалку истакнат, кај некој се појавува и се губи, а добро е да биде присутен бидејќи тој освестува и очовечува“ вели Лилиќ во интервју за „Република“.

■ Дали мислиш дека исчекувањето на публиката да се појави Мајсторот беше предолго?

ЛИЛИЌ: Во романот на Булгаков, исто така, Мајсторот се појавува многу доцна, затоа што секогаш има вовед на она што се случува, какви се луѓето, а такви се романите на Булгаков. Можеби драматуршки може да се направи поинаку. Многумина ми кажаа дека имаа потреба таа приказна повеќе да трае и ликот порано да биде внесен во претставата. Но, тоа е режисерската идеја и драматургија, тоа е Булгаков. Кога дојдов да бидам директор на Македонскиот народен театар (МНТ), професорката Јелена Лузина рече дека правам потег каков што прават големите луѓе уште од историјата, во римското и во грчкото царство. Тоа е жртвување на својот живот на сметка на другиот живот. Не мислам дека мене менаџерската кариера може да ми донесе успех како актер, но кога веќе се нафатив да работам, знаев дека нема да можам да играм во претстави, иако имав понуди од сите режисери што работеа во МНТ во тој период. Свесно влегов во оваа приказна знаејќи дека нема да можам да работам и како менаџер и како актер еднакво квалитетно, а притоа да имам и време што мора да го посветам на себе. Јас одбрав да жртвувам нешто што е мое. Можев да играм претстави, а менаџирањето да биде лошо. Одбрав да направам нешто за театарот, а си ускратив многу убави ролји што ми беа понудени во тој период. Можеби можев да ги работам двете работи, но мислам дека во тие години ќе потрошев многу енергија, но јас решив МНТ да го направам место каде што ќе има пред сè, квалитетни претстави. За тоа беше потребно време. Сега во МНТ има театарски музеј, интернетска телевизија, театарски фестивал, маркетиншки публикации, програми, брошури какви што имаат сите европски и светски театри и какви што заслужува МНТ. Се направи добар тим кој требаше да се вклопи во новата зграда, со сите потребни елементи. Признавам дека многу се кршев во себе. Имаше ликови што многу сакав да ги

Во историјата, театарот правел револуции и така ќе биде и понатаму. Тој е медиум кој не умира и постои со векови. Двајца да излезат од претстава малку осознани е добро, имаме успех. проблемот е само околината, дали тие двајца ќе ги претопа. Додека постои театарот, има надеж за човекот, вели Лилиќ

играм. Се надевам дека успешната приказна на МНТ што ја започнавме, посебно по отворањето на новиот објект, сега ќе продолжи.

■ Во што си мајстор во својот живот?

ЛИЛИЌ: Ха, па знам и да заковам некои шајки по дома, да склопам елементи од мебел... Преводот на мајсторот е малку погрешен. Тоа е всушност мастер, односно маестро. Кај нас, на прва, мајстор има поинаква асоцијација, за човек кој има качкет и молив зад увото. Јас секогаш тврдам дека не сме совршени и дека треба да тежееме да бидеме подобри. И можеби никогаш нема да допреме до совршенството. Во моментот кога ќе почувствуваме дека сме совршени, егото ќе ни порасне. Учењето на големите мајстори на која била боречка дисциплина, особено оние од Истокот, е пред сè да бидеш мастер во својот ум. Тие се очовечени, со спуштено его, бидејќи поминале голем пат. Не „бркам“ резултат каде сум како актер, бркам да бидам што подобар и поквалитетен. Веројатно тоа ќе ми го исчисти умот. Не знам во што сум мајстор, јас само си го живеам животот најдобро што можам и умеам, се обидувам никому зло да не направам.

■ Се согласуваш ли со тезата на Булгаков дека сите луѓе се раѓаат добри, а потоа опкружувањето, општеството, животот од нас создава чудовишта?

ЛИЛИЌ: Тоа апсолутно е така. Некој за да преживее ќе направи нешто што е нечовечно, ќе направи грев. Некој за тоа има длабоко оправдување, а некој, пак, тоа го прави без оправдување. Тежи онаа стара народна

„со кого си, таков си“. Да, мислам дека сите се раѓаат добри, чисти, како што сите знаеме да дишеме. Никогаш не е тоа линија која оди во бездна или те прави да бидеш зол или несовршен, да дејствуваш онака како што не е природно или нечовечки. Секогаш имаш време да се вратиш назад, да размислиш. Затоа свесноста е многу важна. Ако имаш добра свесност за себеси, тогаш можеш да кажеш ова не е добро што го направив и да си признаеш на себе. Не мораш тоа јавно да го кажеш. Многу е важно да бидеш свесен и да знаеш што е добро, а што не, пред сè за себе. Тогаш ќе знаеш и за другите.

■ Дали театарот ќе нè научи да бидеме добри луѓе, наспроти злото во луѓето, а не фаволот, без разлика како тој се именува или олицетворенува во поединец?

ЛИЛИЌ: Таа форма на Натематиката е секогаш многу послатка, поприлична, поатрактивна. Ги има сите убави, различни, светкави бои. Ова друго има малку сивоцрна нијанса. Во историјата, театарот правел револуции и така ќе биде и понатаму. Тој е медиум кој не умира и постои со векови. Добро е и двајца да излезат од претстава малку осознани, имаме успех. проблемот е само околината, дали ќе ги претопа тие двајца. Додека постои театарот, има надеж за човекот.

■ Дали е вистинско време за Мајсторот и Маргарита?

ЛИЛИЌ: И за сто години ќе биде вистинско време и пред половина век било. За жал. Ова е текст кој секогаш е актуелен. Велиме, еј, поминало толку време, а ништо не се сменило! Па не се сменило бидејќи е кратко

Се надевам дека човештвото ќе се очовечи и ќе бидеме свесни како ја трошиме планетата Земја, како се трошиме себеси и како ги архиме енергијата и светлината што ги носиме во себе

времето. Ние сакаме во два века или во еден милениум сè да се смени. Не може! Се надевам дека човештвото ќе се очовечи и ќе бидеме свесни како ја трошиме планетата Земја, како се трошиме себеси и како ги архиме енергијата и светлината што ги носиме во себе.

■ Сега си татко и сопруг. На кои вредности ја учите вашата ќерка?

ЛИЛИЌ: Таа е сè уште мала. Ја учиме на вредности кои јас и сопругата ги имаме како луѓе. Зборуваме со неа како со возрасен човек, јас можеби некогаш претерувам со објаснување на нештата. Таа е наша радост која не можам да ја опишам со ништо друго. Секогаш настојувам да поминувам што е можно повеќе време со нив. Сопругата е прекрасен човек и прекрасна жена на која ѝ се восхитувам и многу сум ѝ благодарен за тоа што дојде во мојот живот и што ме избалансира во некои работи. Ќерката дојде како плод на љубовта, не беше планирана. Едноставно, многу ни е убаво.

■ Кој е следниот проект?

ЛИЛИЌ: Пред две години му ветив на Жолдак, кога одбив да играм во „Електра“ поради тоа што бев директор на МНТ, а во тоа време се роди и ќерката, дека ќе играм во следната негова претстава „Соларис“. „Соларис“ е роман на полскиот автор Станислав Лем, чија тема, иако е научна фантастика, неверојатно е поврзана со човекот и со неговата длабочина. Романот топло го препорачувам сите да го прочитаат. Тоа не е голем роман, но е многу емотивен, човечен. Тоа ќе биде многу футуристичка претстава, а екипата треба да ја сочинуваат актерите кои работеа на „Електра“, плус Ѓорѓи Јолевски и јас. Веќе е најавена како една од петте европски претстави во 2016 година кои мора да се видат. МНТ ќе ја работи во соработка со Виенскиот театар, а за овој проект се договоривме уште пред две години. Премиерата треба да биде во Виена во јуни. Потоа ќе се игра и во Скопје. ■

„ЦВЕЌЕТО НА МИРОТ“ МУ ГИ ОТВОРИ ВРАТИТЕ НА ПОЛИТИЧАРИТЕ, ХОЛИВУДСКИТЕ АКТЕРИ, ПОЕТИТЕ

Пишува |
Невена Појовска

По вокација е агроном, нема ликовно образование, но љубовта кон сликањето, особено кон цвеќињата, му стана животна определба. „Цвеќето на мирот“, како што ги нарекува Живко Поповски своите дела, се наоѓаат на сите континенти. Тие ги украсуваат домовите на истакнати политичари, холивудски актери, музичари, хуманисти... Од неодамна Живко Поповски почна со проектот „Цветна патека на мирот“.

▪ Вашето „Цвеќе на мирот“ се наоѓа на сите континенти. Досега сте подариле слики на многу политичари, актери, поети, државници, музички ѕвезди. Какви се реакциите на познатите личности кога им ги подарувате? Раскажете ни некоја интересна случка или, евентуално, која средба со некоја личност Ви оставила најголем впечаток?

ПОПОВСКИ: Сите средби на некој начин оставиле поединечен впечаток. Како мошне пријатни ги паметам средбите на „Струшки вечери на поезијата“ со рускиот поет Геннадј Ајги и со српската поетеса Десанка Максимовиќ, кои ми посветија песни. Кога Реј Чарлс гостуваше на „Скопскиот џез-фестивал“ му подарив слика и таа средба беше многу впечатлива бидејќи Реј со големо одушевување и на изненадување на сите изговори: „Фала“. Исклучително ми е искуството со Садам Хусеин. Подарив слики на сите земји-членки на ОН на самитот во Белград. Според протоколот, од Ирак требаше да дојде Садам Хусеин. Јас ја адресирав мојата слика до него. Место него дојде Тарик Азиз, неговиот заменик, кој потоа му ја предал на Хусеин. По неколку месеци од иракската амбасада во Белград ми се јавија дека Садам Хусеин за мене како возвретен подарок испратил персиски килим. Бев мошне изненаден, но побарав да ми го испратат. Килимот не е голем, има димензии еден метар и триесет на седумдесет сантиметри и на него е претставен симболот на Ирак: вави-

ЖИВКО ПОПОВСКИ ПОДАРИ СЛИКИ НА СИТЕ КОНТИНЕНТИ, А НЕМУ, ПАК, САДАМ ХУСЕИН МУ ПОДАРИЛ КИЛИМ

Неговите „Цвеќиња на мирот“ ги красат домовите на Кофи Анан, Бутрос Бутрос Гали, Кенет Каунда, Наџибулах, Геннадј Ајги, Реј Чарлс, Ричард Гир, Мајка Тереза, Вили Брант, Индира Ганди, Сандро Пертини...

лонски бик со харфа. Мои дела имаат и Бутрос Гали, Кофи Анан... Од актерите Ричард Гир има моја слика и беше одушевен од мојата работа. На мојата изложба на самитот на Обединетите нации во Белград присуствуваа Наџибулах, тогашниот претседател на Авганистан и Кенет Каунда. И тие имаат моја слика во нивните домови. Списокот е огромен, но и секавањата се бесценети.

▪ „Цвеќето на мирот“ во текот на изминативе години стана препознатливо име. Како дојде до тоа? Како се создаваше „Цвеќето на мирот“ низ годините?

ПОПОВСКИ: Почетоците на „Цвеќето на мирот“ се одвиваа во 1984 година кога по некоја случајност од едно дрво што од „Паркови и зеленило“ го кастрееа во близина на куќата на Мајка Тереза побарав да ми дадат една гранка за од неа да насликаам 39 слики, кои ги поврзав како таписерија. Секаде каде што патував наоѓав цвеќиња, кои постојано ги сликав и многу брзо ја надминав бројката од 39. Веќе имав 50 цртежи. Набргу почнав да ги подарувам, а меѓу првите што добија слика од мене беа: Мајка Тереза, Перез Декуелар, Индира Ганди, која тогаш претседаваше со Неврзаното движење, Вили Брант - добитник на Нобеловата награда за мир, Сандро Пертини, тогашниот

претседател на Италија и многу други значајни личности. Од сите личности што ги споменав добив писма со кои ми се заблагодарија, ме поддржаа во идејата и ме поттикнуаа да продолжам. Во 1985 година подарив 160 слики за секоја земја-членка на Обединетите нации. Оттаму добив мошне позитивни реакции и оттогаш моите цвеќиња по кои сум препознатлив почнаа да се викаат „Цвеќиња на мирот“.

▪ Неодамна одбележавте значаен јубилеј, 30 години од Вашето творештво, со голема изложба во Музејот на македонската борба. Како помина изложбата? Задоволни ли сте од одгласите и од критиките?

ПОПОВСКИ: Впечатоките од изложбата се импресивни. Изложив 30 слики работени во маслена техника на платно и на хартија и акрил со шпакла, главно, на хартија. Значајно е тоа што на оваа изложба ја изложив и 31. Слика, која е долга

илјада и еден метар. Сликата е работена годинава, симболично ја почнав на празникот Цветници, бидејќи сликам цвеќиња. Оваа нјадолга слика ја работев на Машинскиот факултет во лабораторија бидејќи таму имав можност да работам на две нивоа, зашто за изработката на ова дело беше потребен голем простор. Ми беа потребни по седум-осум метри да насликаам во текот на денот, па навечер тие се сушеа, и следниот ден продолжував и така стигнав до илјада и еден метар „Цветна патека на мирот“.

▪ Всушност, Вашето најново дело е токму оваа „Цветна патека на мирот“. Имаше најави дека со неа ќе конкурирате за Гинисов рекорд. Кажете ни до каде е тој проект?

ПОПОВСКИ: Во подготовка е апликацијата. Конкурирањето не е врзано со одреден датум или време кога ќе биде пријавена „Цветната патека на мирот“ за Гинисов рекорд. Едноставно, мислам дека досега никој нема изработено нешто вакво, а особено што темата е универзална. Проектот беше промовиран одвреме-навреме, и на етапи, како што се завршуваа деловите, и предизвика големо интересирање кај посетителите на изложбите. ■

Со секој купен број на „Република“ добивате попуст од 50 денари за кино-проекции во „Милениум“

попуст
50
денари

важи од 8.1. - 14.1.2016

КИНО МИЛЕНИУМ 3D

ВО ПРЕСТАПНА ГОДИНА И СЕ ВЕНЧАВА И СЕ КРШТАВА

2016 ГОДИНА Е САМО ГОДИНА СО ЕДЕН ДЕН ПОВЕЌЕ

Верувањето дека треба да се избегнуваат свадби годинава е само суеверие и никако не е поврзано со црковниот или со духовниот живот

Пишува | Марина Косићовска

Бракот склучен во престапна година кратко ќе трае – верување што постои толку одамна, што никој не знае зошто и од каде произлегува. Веројатно, старите Македонци вака сакале да си ја објаснат или да ѝ дадат значење на годината со еден ден повеќе.

Според едно предание, пак, суеверието што и денес им прави шубе на идните невести, го почнала мајка што сакала уште една година да си ја чува ќерката дома.

Во минатото, за венчавки или за свадби се чекало до следната година, а доколку младоженците немале време за чекање, како што бил случајот со печалбарите, за да не ги бие малер на свадбата принесува-

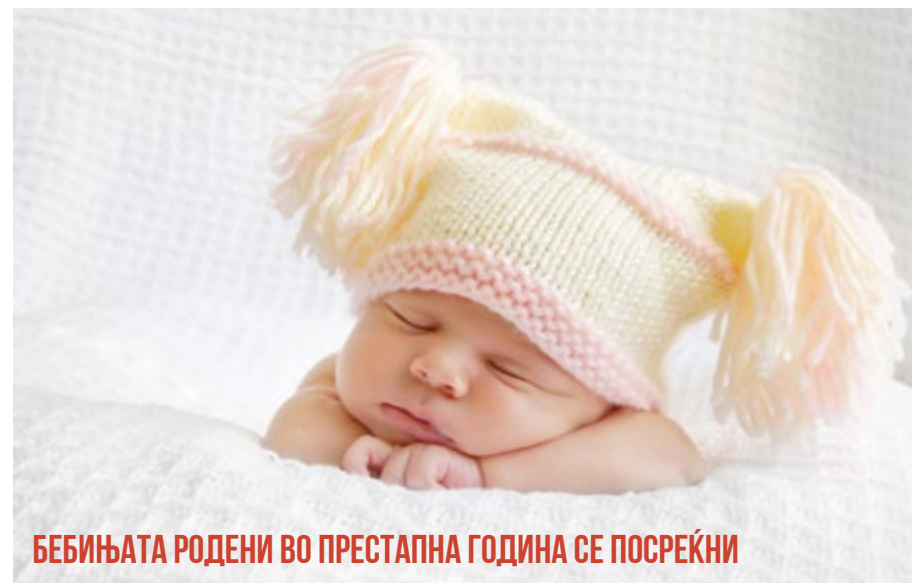
ле леб или погача месени со брашно од минатата година.

За црквата ова суеверие отсекогаш било само тоа – суеверие. Отец Бобан од Македонската православна црква вели дека престапната година е таква само поради бројот на деновите, ништо повеќе и нема никакви импликации врз основа на црковниот или на духовниот живот.

■ Сите работи си се прават нормално, како и во сите други години. Тоа е суверен став, кој произлегува од суеверието на луѓето. Во престапната година и се венчава и се крштава и се прават сите работи што ги правиме и во годините што не се престапни. Ако одиме по таа логика, зошто би се одзела само венчавката и крштенката, зошто не би се одзеле и некои други свети тајни, кои ги извршуваме или некои други чинодејствија. На пример, како опелото, погребението на мирјаните, тогаш сето тоа би требало да се скока и да не се прави – вели отец Бобан.

Но, и покрај тоа што свештениците на секоја идна брачна двојка ѝ објаснуваат дека тоа е чисто суверен став, кој нема никаква врска, никаков контекст со преданието, учењето и верувањето на црквата, и денес се гледа пад на бројот на венчавките во престапна година.

Според Државниот завод за статистика, бројот на венчавките во двете претходни престапни години 2008 и 2012 година, забележал пад од 5,1 проценти и во двата случаја. Ако во 2007 година имало 15.490 венчавки, во 2008 година тој број паднал на 14.695, за веќе во следната година, повторно забележал покачување. Истиот случај се бележи и по четири години. Во 2011 година биле склучени 14.736 брака, за во следната (престапна) година, тој број да падне на 13.991.

БЕБИЊАТА РОДЕНИ ВО ПРЕСТАПНА ГОДИНА СЕ ПОСРЕЌНИ

Според црквата, и ова верување нема смисла.

■ Зошто Господ би им давал шанса, благослов или добробит повеќе отколку на другите. Господ е отец, родител, не е некој што би издвојувал некого, на сите неизмерно и еднакво ни ја дава својата љубов – смета отец Бобан.

За крштенката никогаш нема забрана, но, вели, треба да се одбегнува да се прави крштенка на големите господови празници.

■ Така е за да не се засени празнувањето на празникот со личното празнување. Иако не постои забрана дека тогаш не се прави, но сепак треба да го имаме тоа предвид – вели отец Бобан.

Тој заклучува дека нема никакво значење дека годината е престапна ни за венчавките, ни за крштенките или раѓањето, ниту, пак, за почнување градежни работи, за кое ваквите суеверија велат не требало да се прави во престапна година.

Да побрзаат да ја фатат „обичната“ година, искористија и голем број познати личности, кои се венчаа годинава.

Меѓу нив и пејачката Тамара Тодевска, комичарот Васко Тодоровски (Тошо Малерот), манекенката Маја Сашек...

ВЕНЧАВКА НА РИД, КРШТЕНКА ДОМА

Црквата нуди можност вашите венчавки или крштенки да не ги правите само во храм. Ретки се, но постојат Македонци што сакаат овој свет чин да го прават на посебна локација или во својот дом.

■ Обично се случува некој да сака да се венча на својот имот или крштенката да биде извршена таму. Иако, во глобала, треба да сметаме и светите таинства да ги поврзуваме само со храмот. Не дека не постои како опција, но подобро е тоа да биде во стариот храм, затоа што, знаете, порано светите тајни како венчавката и крштенката биле поврзани со светата литургија и се правеле во рамките на литургијата. Додека трае литургијата, се правела венчавката, исто и крштенката. Подоцна се

издвоени како посебен сегмент од литургијата, но нивниот чин сè уште стои во контекст на литургијата, што се гледа по самиот редослед, а литургијата се служи само во храмот или таму каде што е дозволено да се служи – вели отец Бобан.

Отецот апелира, сепак, да се извршуваат во храмовите, односно на приспособените места за тоа, односно крстилниците или во самиот храм каде што се прави венчавката.

■ Венчавката не се прави за време на великите пости, затоа што, сепак, е поторжествен чин, чин што потоа поведува со себе и радост, веселба и слично, а постот е време на воздржаност, време кога покажуваме едно покајание, смирение – заклучува отец Бобан. ■

ПРАЗНИЧНО ПАТУВАЊЕ ВО ЕРУСАЛИМ

БОЖИК ВО СВЕТИОТ ГРАД ИМА ПОСЕБНА МАГИЈА

Пишува | Јана Јосифоска

Ерусалим. Древен град на Блискиот Исток, единствен по тоа што означува свето место за дури три религии, градот на патот од Земјата до небото, место од непроценлива вредност за христијаните, Евреите и муслиманите, каде длабоко е запечатена историја, религија и традиција. Граден со љубов, натопен со солзи и крв, за што сведочат неговите свети места и храмови.

Престолнината на Израел, Ерусалим, мора да ја посетите барем еднаш во животот. Одлична можност е тоа да го направите за време на божиќните празници, кога во овој град владее посебна магија.

Свет град на три големи религии. Според религиските верувања, Ерусалим е местото каде што Исус Христос е мачен, распнат и воскреснат. Стариот град е поделен на еврејска, христијанска, ерменска и муслиманска населба, меѓусебно одвоени со сидо-

ви што сами за себе сведочат за бурната историја. Сидините на стариот град го обележуваат просторот на кој е зачната денешната еврејска, христијанска и муслиманска цивилизација. На тоа место се наоѓаат најзначајните историски споменици, како и места на кои, според преданието, се одиграле настани опишани во светите книги – Библијата и Куранот.

Евреите градот го нарекуваат Јерушалајим, или „град на мирот“, христијаните го нарекуваат Ерусалим, (зборот „салам“ значи мир), а муслиманите Ал Кудс или Свет Град. За неговата значајност зборуваат и неговите други називи како што се „златниот град“, „папокот на светот“, „светилиште на сите светилишта“...

Туристичките агенции нудат празнични аранжмани за патување во библискиот град. Понудите се најчесто неколкудневни, со авионски превоз и со хотелско сместување. Вклучена е посета на

сите значајни места во Ерусалим, но и надвор од него, како Назарет и Витлеем. Цената на аранжманите изнесува околу 800 евра за еднеделен престој и организирано разгледување.

ПАТОТ НА СТРАДАЊЕТО И СВЕТИОТ ГРОБ

На христијанските верници што патуваат во Ерусалим особено им е важна посетата на Виа Долороса - патот на Исусовото страдање, кој морал да го помине носејќи го крстот на кој е распнат. За многумина, патот на солзите. На самиот почеток на Виа Долороса се наоѓа и домот на Марија, односно куќата во која се смета дека била родена света Марија.

На ридот Голгота, каде што е распнат Исус, се наоѓа Црквата на светото воскреснување или Црквата на светиот гроб. Храмот каде што е распнат, погребан и воскреснат Христос е воедно најсветото место за христијанскиот свет. Во црквата се чувствува силна енергија од стотиците верници, припадни-

Во црквата за која се верува дека е погребан Исус Христос се чувствува силна енергија од стотиците верници, припадници на различни религии, кои се молат на неговиот гроб. Црквата постојано е полна со луѓе, особено за време на верските празници, како што е Божиќ

СИДОТ НА ПЛАЧОТ – МЕСТО ЗА МОЛИТВА И ГЛАВНА АТРАКЦИЈА ЗА ТУРИСТИТЕ

Во стариот дел се наоѓа и еврејската светост, Сидот на плачот (остаток од Соломоновиот храм), едно од најпосетуваните места во Израел и место каде што Евреите од целиот свет доаѓаат да се молат, а во внатрешноста на пукнатините во сидот на хартија оставаат пораки. Освен што Евреите тука доаѓаат да се молат, тој претставува и главна туристичка атракција.

Во внатрешноста на стариот дел на градот може да ја најдете и џамијата Ал Акса. За муслиманите Ерусалим е свето место особено поради Акса џамијата и Куполата на карпата (по Мека и Медина, нивното најсвето место). За илустрација, на малиот простор во кој се одигруваат најсветите настани во религиите, гробот на Исус и местото на неговото погубување и воскреснување се наоѓаат во непосредна близина на Куполата на карпата, каде што пророкот Мохамед од ерусалимскиот рид се вивнал во небото.

На помалку од десет километри од Ерусалим се наоѓа Витлеем, градот за кој се верува дека е родно место на Исус Христос. Сите сакаат да ја посетат базиликата „Раѓањето Христово“, која е големо обележје на градот.

Покрај посетата на сите знаменитости во древниот град, исто така, имате можност за панорамски разглед на новиот дел на градот Ерусалим: парламентот на државата Израел (кнесет), министерствата и Музејот на Израел.

Токму затоа, божиќните празници се одлична можност за да отпатувате во Ерусалим и да ги прославите токму на ова место, кое во тој период има посебна енергија и атмосфера. ■

ТРЕНД

МАНИКИР ЗА ВОЗИМА

Во светот на маникирот се знае кои бои се вечни. Црвената боја и бојата на кожата со години опстојуваат како главни бои на ноктите, со повремен тренд на белата и на црната боја

Зимската сезона не е резервирана само за црн маникир, нијанси на крем, бело и за спектар на бои кои можат да им даваат на ноктите вамп-изглед.

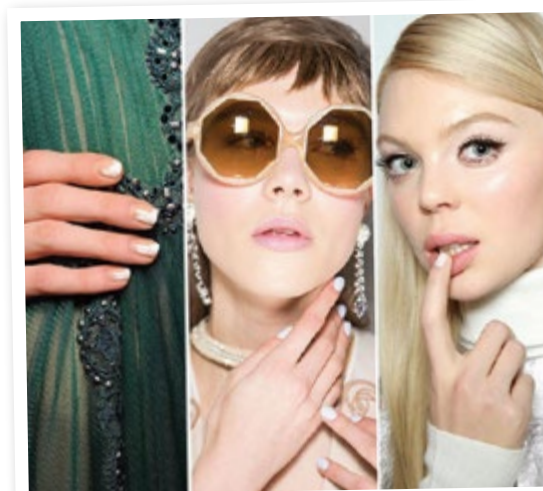

Во светот на маникирот се знае кои бои се вечни. Црвената боја и бојата на кожата со години опстојуваат како главни бои на ноктите, со повремен тренд на белата, која доминираше оваа сезона и на црната, која срамежливо се враќа во главните трендови.

Секако дека и годишните времиња влијаат на лаковите што ќе ги носиме на ноктите на рацете. Ретко може да видите некој на плус 35 степени да носи црна, кафеава или бордо боја на ноктите. Истото се случува и со сезоната есен – зима. Нијансата неон пастел не се користи, бидејќи со години за есен се резервирана темноцрвената, темнозелената, портокаловата, темносината и кафената боја на ноктите.

Овие бои не се досадни и тажни, напротив, тие оставаат впечаток на вамп-изглед, заводливи се и одлично се комбинираат со другите бои. ■

КЕНДИС СВОНПУЛ

Целосно име:

Кендис Сузан Свонпул

Родена на:

20 октомври, 1988
(27 години)

Мој Ривер,
Квазулу-Натал,
Јужна Африка

Националност:

јужноафриканка

Професија:

манекенка

Активна од:

2003 година

Партнер:

Херман Николи
(од 2005 г.)

Кендис Свонпул е јужноафриканска манекенка. Почнала да се занимава со манекенство на 15-годишна возраст, а веќе на 16 години заработувала по 5.000 евра дневно. За брзо време се појави на насловните страници на светските модни списанија како „Ел“, „Џи кју“, „Харпер Базар“, „Лаш“, итн. Свонпул се има појавено и во реклами за „Џеј-

сон Ву“, „Прабал Гурунг“, „Жан Пол Готје“, „Кристијан Диор“ и други. Денес таа е најпозната како ангел на „Викторија сикрет“. Свонпул активно ја поддржува добротворната организација „Мадерстумадерс“, која е насочена кон искоренување на ХИВ од животите на мајките и на децата во Африка. Таа важи за една од најубавите жени во светот. ■

Цитати:

- „Сакам мажи што изгледаат како лоши момци, но знаат да ја третираат жената како кралица.“
- „Вашето тело е машина. Научете правилно да се грижите за него.“
- „Љубовната врска е како уште една работа, мора постојано да работите на неа.“

Преод | Ана Цвешаноска

Среќни Празници

Заштеди на осветлување до 80 %

info@lps.mk | +389 2 313 11 13
www.lps.mk

Quehenberger | Drexelmaier | Alkaloid | Granit | KAM | Tinex | Blizoo

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКА ДИЈАГНОСТИЧКА ЛАБОРАТОРИЈА
Совршенството ни е во крвта

- БОЛКИ ВО СТОМАКОТ • ПОДУЕНОСТ • ЗАПЕК • ПРОЛИВИ
- ГЛАВОБОЛКИ, МИГРЕНА • БОЛКИ ВО ЗГЛОБОВИ
- КОЖНИ ПРОМЕНИ • ХРОНИЧНА ПРЕКУМЕРНА ТЕЖИНА

ДАЛИ ПРИЧИНАТА ЗА ВАШИОТ ПРОБЛЕМ Е **ИНТОЛЕРАНЦИЈА НА ХРАНА?**
Понекогаш, одредени лица имаат невообичаена реакција кон одредена храна или состојка од храна!

- ✓ ТЕСТ СО КОЈ СЕ ОДРЕДУВА МОЖНА ИНТОЛЕРАНЦИЈА НА ПРЕКУ 90 ВИДОВИ ХРАНА ИЛИ СОСТОЈКИ ОД ХРАНА ОДЕДНАШ!
- ✓ ЦЕЛОСНО ИСЧЕЗНУВАЊЕ НА СИМПТОМИТЕ И ПОДОБРУВАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНАТА СОСТОЈБА ПО ДИЕТА БАЗИРАНА НА РЕЗУЛТАТ ОД ТЕСТ ЗА ИНТОЛЕРАНЦИЈА.

Локација 1 - Комплекс Македонија (спроти Алумина)
Бул. 8 Септември бр. 2, Лок. 1, 1000 Скопје

тел: 02/3179 001, 075 211 406; факс: 02/3177 130; e-mail: lab@avicenab.com.mk

Локација 2 - нас. Аеродром

Бул. Јане Сандански бр. 7, Лок. 4, 1000 Скопје

тел: 02/24 77 345; факс: 02/24 77 347; e-mail: lab2@avicenab.com.mk

www.avicenab.com.mk

КАКО ВАШИОТ ДОМ ДА ИЗГЛЕДА ЛУКСУЗНО БЕЗ ДА ПОТРОШИТЕ МНОГУ ПАРИ

Постојат одредени трикови со кои може да се послужиме за да му подариме на нашиот дом нов изглед од соништата, без да вложиме премногу

ИЛУЗИЈА НА ВИСОК ПЛАФОН

Високите плафони сами по себе изгледаат луксузно. Но, со поставување меки завеси веднаш под плафонот, се создава илузија дека тој е повисок од што навистина е. Одберете светли и меки завеси и нема да згрешите.

ИЛУЗИЈА НА ГОЛЕМ ПРОСТОР

За да изгледа малиот простор поголемо, треба да примените едноставен трик со тепих. Доволно е да поставите голем тепих во одредена просторија и ќе создадете илузија дека просторијата е многу поголема од што е.

ЦРНА ВРАТА

За овој луксузен ефект не ви е потребно ниту многу време, ниту многу пари. Бојадисајте ја влезната врата во црно и ќе се уверите во ефектот на луксузен изглед.

МОДЕРНО ОСВЕТЛУВАЊЕ

Заменете го старото осветлување со некој модерен шик лустер или ламба. Тој детаљ ќе го разубави и ќе го осовремени ентериерот.

ВГРАДЕНИ ПОЛИЦИ

Ако во некој дел од домот имате празен сид во кој можете да вградите полица, задолжително искористете го. Сè што е изработено по мера изгледа поубаво и поскапо. ■

ИЗБОРОТ НА КУЧЕТО ГО ОТКРИВА КАРАКТЕРОТ НА ЛУЃЕТО

Не само што кучињата физички личат на своите сопственици, туку изборот на кучешката раса зборува и за тоа каков карактер има нивниот газда и како се однесува во љубовта и во сексот

Чивава шетаат личности кои не сакаат да се врзуваат и преферираат секс за една вечер.

Пудлици сакаат да имаат атрактивните дами и оние што имаат немирен дух. Овие жени имаат високи стандарди за сè, па дури и за сексот, што значи дека од партнерот очекуваат максимум во креветот, но и значи дека ќе му ги остварат сите негови сексуални потреби.

Сопственичките на **златен ретривер** се помирни и асоцираат на фамилијарни жени кои сакаат да родат повеќе деца. Меѓутоа, учесниците во анкетата рекле дека жените што имаат златен ретривер, исто така, се и личности на кои им е многу

важно партнерот добро да работува.

Кучињата од расата **бигл** (ниски ловци со три бои) шетаат темпераментните жени, кои и самите поседуваат „ловечки вештини“. Тие се водат според инстинктот, кој ретко ги изневерува.

Лабрадори сакаат жените што цврсто газат на земјата. Мажите сметаат дека можат да се потпрат на овој тип жени.

Жените, пак, сметаат дека најатрактивни се оние мажи што имаат лабрадор или дога. Тие велат дека **лабратори** и **доги** шетаат татковците,

односно мажите што сакаат кука полна со деца.

Германски овчар имаат оние што се „силни на дело“, а истото може да се каже и за сопствениците на **сибирска хаска**, кои на дамите им изгледаат како вистински јунаци. Мажите што шетаат пастир се грижат за својата жена, сметаат поголем број од учесниците во анкетата.

Сопствениците на **златен ретривер** се нежни и внимателни. Тие се мажи на кои можете да им верувате бидејќи тие имаат постојан карактер.

За сопствениците на **француски булдог**, дамите рекле дека се слатки додека се мрзливи, но од нив очекуваат одеднаш да започнат да 'ржат и да завиваат директно на уво. Еден од коментарите е дека се неверодостојни намкори кои бараат секс за една вечер, а неколку учесници во анкетата рекле дека сопствениците на булдози се мрзливи и не сакаат да се трудат околу својата партнерка.

Сибирската хаска е родена за живот во екстремни услови, што значи дека и неговиот сопственик е спремен на сè. Тој не е разгален и секогаш е тука за својата понежна половина.

АМАРАНТ

Амарантот е древна житна култура, а денес се одгледува и како украсно растение. Во Античка Индија со ова растение се лекувала кралската аристократија.

Цвета од почетокот на јуни до крајот на есента. Во Европа е пренесен од Северна Америка по трговски канали. Денес е распространет во европскиот дел на поранешниот Советски сојуз, го има во Западен и во Источен Сибир, Кавказ и во Средна Азија.

Амарантот е едногодишно растение од семејството амарантацеае, високо од 20 до 80 сантиметри, со издолжени елипсести листови кои се жолтеникави или сивкасти со зелени нијанси. Некогаш листовите може да бидат и со црвена нијанса.

Го нарекуваат уште и совршено растение на 21 век.

Денес има 65 вида амарант. Меѓу луѓето е познато е и под името штир. Но, малкумина знаат дека има лековити својства. Порано го нарекувале „Златното жито на Бога“.

Древните Руси доживувале длабока старост и биле во добра здравствена кондиција токму благодарение на амарантот. ■

Поврзан со традицијата и целосно свртен кон иднината, моделот „Е-мехари“ со својот футуристички дизајн и со својата разиграност потсетува на иконата од 1968 година, моделот „мехари“

„СИТРОЕН Е-МЕХАРИ“ СПОЈ НА ТРАДИЦИЈА И НА ИДНИНА

Подготви |
Бојан Момировски

Секако, времето и технолошкиот развој придонесоа новиот модел на францускиот производител „Ситроен“ да плени со својот дизајн, кој е модерен, забавен и е целосно електричен.

Во соработка со новиот партнер, групацијата „Болоре“, „Ситроен“ ја потврдува својата желба да понуди сосема нов автомобил кој се карактеризира со свежина и со ведрина.

Неговиот претходник е концептот „кактус М“, а „Е-мехари“ пристигнува како сервиски автомобил кој, сепак, повеќе се заснова на кабриолетот „блу самер“ на групацијата „Болоре“.

Испирацијата за надворешниот изглед ја задржа од „кактус М“ и потсетува на моделите на „Ситроен“ кои се во сервиско производство. Инженерите во францускиот гигант акцент ставија на предниот дел со карактеристични куќишта за светилки, но и со пластичните браници и со

веќе добро познатите алуминиумски бандажи. Целата каросерија, впрочем, е направена од термоформирани пластика, материјал што го штити автомобилот од корозија и е доволно еластичен за да може да издржи и помали удари.

Овој кабриолет е конструиран со четири седишта од кои сите се електрично нагодливи. Деталите на каросеријата се впечатливи, меѓу кои и целата рамка на ветробранското стакло, која е изработена, секако, од пластика и е бојадисана во сребрена боја. Посебно забележителен е и склопувачкиот покрив.

При првото претставување, „Ситроен“ не ги откри деталите за внатрешноста, но седиштата можат да се нарачаат во крем и во портокало-

ва боја. Моделот „Е-мехари“ има задна клупа која се преклопува и облоги од пластифицирана ткаенина, која е водоотпорна и која лесно се мие.

Моторот што го придвижува овој електричен автомобил располага со 68 коњски сили, а се снабдува со енергија од сува батерија која има моќност од 30 киловати на час. Тоа му овозможува на „Е-мехари“ да развие максимална брзина од 110 километри на час и да измине 200 километри во градски режим на работа, со едно полнење на батеријата. Откако батеријата ќе се испразни, целосно може да се наполни за осум часа, ако се користи 16-амперски приклучок, и за десет часа, ако биде приклучен на 10-амперска приклучница.

Производството ќе биде целосно француско во фабриките на групацијата „ПСА“, а на пазарот ќе се појави во првиот квартал на 2016 година. ■

АНДОН ДОНЧЕВСКИ

ГЕНЕРАЛИТЕ ДОБИВААТ ЧИНОВИ НА ТЕРЕН, А НЕ ВО БУНКЕР

За мене е малку смешно и крајно некоректно некои периферни луѓе да се јавуваат како спасители на репрезентацијата и на македонскиот фудбал. Не може некој од фотелја да кажува како треба. Зошто дел од тие великани не покажале резултати, па самата јавност од нив да побара да влезат во федерацијата и да продолжат со резултатите, вели Дончевски

Разговараше | Бојан Момировски
Фошо | Горѓи Личовски

Андон Дончевски е човек од кого Македонија можела многу да научи. Тој е новиот спортски амбасадор благодарјќи на успехите што ги имал во кариерата и како играч и како тренер. Најголемите успеси на Вардар и на македонската фудбалска репрезентација се врзани со неговото име.

■ Најголемите успеси на репрезентацијата на Македонија и на првиот селектор по осамостојувањето се врзани токму со името на Чичко Дончо. Златната генерација на Вардар беше под водство на Дончевски.

ДОНЧЕВСКИ: Ќе се надоврзам на вашите зборови. Јас сум еден од последните Мохиканци, што се вели во фудбалот, и учесник во сите значајни, престижни постигнувања на Вардар, а подоцна, секако, и со фудбалската репрезентација на Македонија. Во 1961 година бев учесник во освојувањето на Купот на Југославија со Вардар, потоа, во 1986 и во 1987 бев на чело на онаа златна генерација на Вардар

и според резултатот и според достигнувањата, бидејќи бевме шампиони во СФРЈ. Некој сакаше со политички игри да му ја одземе заслужената титула на брендот на македонскиот фудбал. Политичките игри во тоа време беа толку силно застапени во фудбалот и пред сè, во спортот, што подоцна придонесе и за расформирање на државата која беше страв и трепет за сите во светот, се разбира на спортски план. Малверзации што се случија таа сезона, УЕФА и ФИФА не ги прифатија и по легитимен пат го прогласија Вардар за шампион на поранешната држава. Следствено на тоа, Вардар следната сезона играше во Купот на Европските шампиони со трикратниот европски првак, Порто. Тоа беше нашата сатисфакција бидејќи бевме признаени како прваци на државата. Пехарот сèуште е во витрините на Партизан кој не го дава, но мора да се случи такво нешто, да се стапи во контакт со управата на клубот од Белград и да се исправи таа неправда.

« Може ли да се направи паралела меѓу репрезентацијата на Македонија од осамостојувањето и оваа сега? Тогаш работевте со големи фудбалски имиња кои беа познати и признати во светот: Панчев, Најдовски, Савевски, Стојковски, Гуровски и ред други.

ДОНЧЕВСКИ: Па да ви кажам, во однос на резултатот неможе да се споредуваат настапите на репрезентацијата што ја водев и оваа сега. Повеќето фудбалери што добро ги познавав беа од Вардар, но во репрезентацијата имав и играчи од другите клубови од внатрешноста на Македонија и интернационалци, кои беа фантастични играчи. Прво, атмосферата меѓу нас беше фантастична. Од мене ќе почнам. Бев воодушевен од тоа што ме назначија за селектор. Имавме макотрпен пат, преку трње одевме. Околу селекцијата, околу фудбалерите, околу концепцијата, околу патувањата и опремата. Немавме никакви услови. Немавме ни дресови за репрезентацијата, а сепак, сите бевме сложни и сакавме да ја поставиме нашата репрезентација на некои европски патеки. Немавме ни средства, ниту добивавме плата за таа работа. Шест месеци работевме без денар за да ја оформиме репрезентацијата што настапи со големи европски признати ѕвезди, кои, секако, беа скромни и посакуваа да настапуваат за својата земја. Тоа не беше пречка ентузијазмот да се задржи кај фудбалерите. Јасно беше дека тоа е еден од начините да изградат и меѓународни карриери и да напредуваат во европските клубови. Наидувавме на пречки во тоа време. Не

ни беше дозволено да играме пријателски средби. Подоцна ни дозволија, но со специјална дозвола од УЕФА. Така, екипата почна да се комплетира. Мора да се спомне и првиот историски натпревар во Крањ против Словенија. Отидовме таму да ѝ покажеме на Европа дека и Македонија има јунаци, дека има фудбалери кои се кадарни да бијат битка и во Европа. Дојде и тој прв официјален натпревар со Данска на градскиот стадион во Скопје. Одиравме 1-1, а можевме да победиме. Почнавме со голот на Митко Стојковски, но потегот што го направи Панчев во 47 минута и добивањето на црвен картон беше крајно непрофесионален. Репрезентацијата што допрва требаше да покажува дека има квалитет, мораше да игра цели 43 минути со играч помалку. Примивме гол во 86. минута. Бевме задоволни од резултатот, но мора да се нагласи дека ентузијазмот со реми или со победа е различен. Имавме сопки на секој чекор. Притисоци и од јужниот сосед и од УЕФА и од ФИФА. Не ни дозволуваа да го слушаме интонирањето на химната пред почетокот на натпреварите што ги игравме на гости и да ни се вее знамето. Биевме битка на чело со мене. Не сакавме ни да играме на тие натпревари. Посебен случај беше во Белгија. Имавме притисоци од сите страни. Без химна, без знаме. Дури и нè казнија со играње на домашен терен без

публика. Немаше стимул, немаше кој да ги подигне играчите од трибините. Се случи поразот во Скопје од Белгија. Не завршивме на местото на кое заслужувавме. Во спортот е така, амбициите и желбите се едно, а резултатите се друго.

« Сепак, и по таквите резултати, наоѓавте начини да ги бодрите фудбалерите.

ДОНЧЕВСКИ: Тоа има една заднина. Репрезентативците што доагаа од ФК Вардар беа подготвени така да настапуваат. Кога во 1986 година ме поставија за главен тренер на Вардар со моите помошници, великаните Кочо Димитровски и Мето Спасовски, на тогашниот претседател Стојан Чамински му предложив да направам дигресија. Многу од фудбалерите не знаеја кој е Даме Груев, кој е Јане Сандански, Гоце Делчев, Петар Поп Арсов, Ѓорче Петров и ред други, а учеле за Франце Прешерн од Словенија и го знаеја Август Шеноа. Му предложив да ми дозволи да ги земам сите фотографии од нашите револуционери и да ги закачам во соблекувалните во клубот. Сметав дека сме задоени со туѓа историја, а својата не ја знаеме. Ги прашував кој војвода од каде е, што правел, за што се борел. Тоа беше начинот за кревање на моралот пред тренинг и пред натпревар. Секој фудбалер го поврзував со некој револуционер. Илија

Најдовски беше поврзуван со Питу Гули. Дури и така го ословував. „Ајде Питу, да ја видиме твојата јунаштина“. И со другите истотака. Гоце Делчев стоеше на вратата. Им кажував дека тие тогаш биеа битка за Македонија, сега ние биеме битка. Во минатото бевме среќни кога ќе загубевме со 3-4 гола разлика. Дури и пеевме песни, дека не сме примиле повеќе. Кога дојдов на чело на Вардар, реков дека не може повеќе така и дека одиме на натпревар за да победиме. Затоа и кога настапувавме со големата четворка од СФРЈ (Партизан, Црвена звезда, Динамо Загреб и Хајдук) имавме позитивни резултати и на гостински терени. Тоа е еден од показателите дека се движевме во добра насока. Начинот на кревање на моралот го пренесов и во репрезентацијата. Владееше големо другарство. Многу ни помогна и пријателскиот натпревар против Албанија, кој се одигра во Тетово и каде што победивме со 5-1. Моралот беше на многу високо ниво. Сите беа единствени, послушни. Јасно е дека една од главните причини за добрите резултати е колективниот дух.

« Има ли ова раководство капацитет да ја врати нашата репрезентација на патеките на успехот на кои и реално припаѓа според квалитетот?

ДОНЧЕВСКИ: Јас мислам дека има. Јасно е дека во секоја репрезентација има осцилации. Во моментот Македонија

не постигнува резултати какви што посакуваме. Влијаат многу моменти. Меѓутоа, јас не сметам дека оваа репрезентација ќе се закове на ова место на кое е сега. Овој темен облак ќе помине и добрите резултати допрва ќе дојдат.

« Деновиве е актуелен некаков иницијативен одбор за спас на македонскиот фудбал. Започна доста бомбастично, и зад него се потпишани големи фудбалски ѕвезди и имиња. (Панчев, Најдовски, Димитровски, Томовски). Од кого тоа треба да се спасува македонскиот фудбал?

ДОНЧЕВСКИ: Подобро членовите на тој иницијативен одбор за спас да си ги спасат душите, затоа што се на погрешен пат. Таа акција ја водат луѓе кои не се кадарни да дадат поголеми резултати, а први се да критикуваат. За мене е неспатливо како може дел од тие луѓе да наследат на некои лични амбиции, кои се иреални. И од тоа што го гледам и на социјалните мрежи и од тоа што многумина ми го кажуваат, чесните фудбалери што ѝ мислат добро на репрезентацијата и добро на Македонија, даваат деманти. И Кочо Димитровски и великанот Рингов. Таму се пишани луѓе кои не чуле за тој некаков одбор. Многумина кажуваат дека не е вистина и дека нивните имиња се злоупотребени. Нема потреба никој да го спасува македонскиот фудбал. Резултатите ќе дојдат. И јас сум губел натпревари, но секогаш сме оделе понатаму. Што правиме ако по секој изгубен натпревар бараме жртва и сечеме глави? Кој ќе се нафати да работи таму ако вака се прави? Затоа мислам дека тој иницијативен одбор за спас на фудбалот не е на место. За мене е малку смешно и крајно некоректно некои си периферни луѓе да се јавуваат како спасители на репрезентацијата и на македонскиот фудбал. Зошто дел од тие великани не покажале резултати, па самата јавност од нив да побара да влезат во федерацијата и да продолжат со резултатите? Генералите добивале чинови на терен, на бојното поле, а не во бункер.

« Се работи ли доволно на подигнување на квалитетот на младинските школи?

ДОНЧЕВСКИ: За тоа имам посебно мислење. Добро е да се работи со младинците. Но прашањето е колку стручно се работи. На пример, ако работиш со 200 деца, а излезат само две квалитетни, тоа е лошо работење на тренерот и на тој што треба да ја

контролира работата. Ако имаш 40 деца и излезат 4-5 врвни фудбалери, тоа е веќе добро работење, квалитетна стручна работа. Не треба да се манипулира со бројот. Треба стручно да се усовршат сите тренери во младинските школи низ цела држава. Тренерите треба да ги тренираат децата, да ги водат, да ги воспитуваат, да ги контролираат. Тоа е голема обврска. Нема поставување тренери и селектори по пријателска линија. Ќе се упропастрат многу генерации. Мора и тренерите да бидат самокритични, ако нема резултати според договорените работи на почетокот, тогаш треба да си заминат. Со изродување на млади деца, може да се постави добра основа за квалитет во сениорските екипи. Тие што посакуваат настап на големите натпреварувања, мора да имаат и одлична младинска школа.

« Деновиве, кога Македонија доделува признанија и награди на успешните спортисти, Владата на Република Македонија не го заборава ниту Андон Дончевски. Премиерот Никола Груевски му додели признание за спортски амбасадор на нашата држава. Вие спомнавте дека тоа е најголемата почест што ви е доделена. Ќе продолжите ли со активното работење и со презентирање на македонскиот спорт во Австралија?

ДОНЧЕВСКИ: Тоа што нашата држава го направи за мене е најголемото признание што сум го добил во животот. Македонија не ме заборава, многу сум му благодарен на премиерот Никола Груевски. Тој е спортски човек, знае да препознае големи величини. Нема поголема сила што може да ги обедини Македонците во Австралија од фудбалот. Кога пред повеќе од 25 години заминав таму, со Македонија Престон успеав да стигнам до четвртото место на табелата, иако претходно клубот бил закован на дното. Има многу млади Македонци што сакаат да играат фудбал. Се борат за место во тимовите. Македонецот можеш да го учиш и да го натераш да го дава максимумот. Успеав да ги обединам сите. Да навиваме за македонските играчи и клубови. Стадионите се полни. Младите сакаат да играат и за националниот дрес. Тоа е еден од показателите дека преку фудбалот ги обединуваме Македонците. Секогаш сум отворен за соработка. Дури им се обратив и на луѓето што ги водат македонските клубови. Викнете ме, ќе ви помогнам, секако, колку можам и знам. И теоретски и на теренот. ■

ВРЕМЕПЛОВ

9 јануари 1991 година

Претседателството на СФРЈ усвојува наредба со која изричито се бара расформирање на сите нерегуларни вооружени формации на територијата на државата.

9 јануари 1996 година

Британската новинска куќа Би-Би-Си почна да емитува програма и на македонски јазик.

10 јануари 1863 година

Во Лондон, Велика Британија, е отворена Метрополската линија - првата подземна железница во светот.

11 јануари 1945 година

Во Скопје е одржана Првата конференција на балканската младина на која присуствуваа делегати од Југославија, Грција, Албанија и Бугарија. Меѓу другото, беше донесена Резолуција за зближување на младината од балканските земји.

12 јануари 1945 година

Втора светска војна: Во текот на жестоките борби во Ардените, советските сили тргнаа во голема офанзива против Третиот рајх. Челичниот валјак брзо ја проби непријателската одбрана во длабочина од 150 километри, а на 3 февруари првите советски тенкови стигнаа до Кистрин и Франкфурт, само 80 километри од Берлин.

14 јануари 1914 година

Хенри Форд, „крал на американската автомобилска индустрија“, ја пушти во работа првата бескрајна производна лента. Тоа значеше пресвртница, бидејќи го забрза производството на автомобили и придонесе за големо намалување на нивната цена.

АВТОР: SAGITTARIUS	БОЖИКЕН ПОЗДРАВ	ПОДВИЖЕН ДЕЛ ОД ЕЛЕКТРО- МОТОР	ПОЛУСКА- ПОЦЕН КАМЕН СО ВИОЛЕТОВА БОЈА	АНТИЧКИ ГРАД (ДЕ- НЕС ВИД) КАЈ МЕТ- КОВИК	СТАРО- ЕГИПЕТ- СКИ ПИ- САТЕЛ	АРТИСТ- КАТА ХЕЛВОРТ	РЕЖИСЕ- РОТ ИГОР ИВАНОВ	БОЖИ- КЕН ОТ- ПОЗДРАВ	ПОЛИТИ- ЧАРОТ ФАНОНИ
ИЗДРШКА ЗА ХРАНА									
ПРАВЕЦ ВО ФЛА- МАНСКОТО СЛИКАР- СТВО									
ЗАЧЕСТЕН ГЛАГОЛ (МН.)									
ГЛАЗОЛ САНА							ИНДИУМ		
С						БЕРНАРД СИМОНС ТОМПСОН			
ЕДНА РОДИНА		САРАЕВО			ЈАПОНСКИ АВТОМО- БИЛИСТ				
КИСЛОРОД		НАУКА ЗА УБАВОТО			ЖИВЕЦ				
ДЕЛ ОД ТЕНИСКИ МЕЧ				НАЈЛИСКА ТОЧКА НА НЕБЕСНА- ТА СФЕРА					
СТЕВО СПА- СОВСКИ			ГРАД ВО СРБИЈА	ЛИТАР					
БУКВА ОД ПИСМО НА МАКЕДОН- СКИОТ ЛУ- ЖЕН СОСЕД				ПЛАНИНА ВО БУ- ГАРИЈА				ПРИ- СВОЈНА ЗАМЕНКА	
ПОСТО- ЈАНА ПРИ- СУТНОСТ				ВИД ИНСЕКТ					
НЕА КО- ШАРКА- РОТ ТОРП					БИГАРСКИ ШАХИСТ АСЕН				
АМЕРИ- КАНСКИ ЛЕАЧ БОБ					ГРАД ВО НОРВЕШКА				
МЕСТО БЛИЗУ ОПАТИЈА				ПРВАК, ШАМПИОН	СТАРО				
БУКВА ОД ГЛАГО- ЛИЦАТА	АМПЕР		ШПАНСКА ФЛОТА	ЖИТЕЛИ НА АОНИЈА	АМЕРИКАНСКИ АРТИСТ ВИЛ			ОТО ЈАНГ	
А	КОСКЕН ОРГАН ВО УСТАТА		КУИНСКИ ПРИБОР					ВИД ЗАЧИН, АНАСОН	
ПРАВУШКИ НА ИЗУМ- РЕН ГЛА- ВОНОГ		НОВОСТ, ВЕСТ (МН.)						ИЗВИК ПРИ СКОК	
ПРАЗНИК РОЖДЕ- СТВО ХРИ- СТОВО		МОЛИБДЕН						ОБЕМ РАДИУС	
					АЛАТКА ЗА ЖНЕЕЊЕ				

РЕШЕНИЕ: ХРАНАРНИКА, РОМАНИЗАЦИЈА, ИТЕРАТИВНИ, СОТОНА, ИНИ, СТРИНА, ВСТ, О, СА, СКАТО, СЕТ, НАДИР, СО, ЛЕВАНЕ, ЕТА, РИЛА, РЕДОВНОСТ, ОТИС, АНЕВ, ДИЛАН, АРО, ИКА, АС, ОЗ, А, АРМАДА, АЗ, НОВИНИ, АМОНИТИ, О, БОЖИК, СРП

ТВТЕКА

НЕ Е ДЕКА ДУНАВКА БЕШЕ НА ВЕСТИТЕ

Здраво телефанатици. Поздрав од новата. Ќе пишувам за музичарот на кој му се потслоши за време на Виенскиот концерт, па колегата „демек планирано“ зеде да ги лади и него и сите наоколу со лепезата, или за „Телма“, кои пуштија погрешна снимка со девојчето од временска (малку си подопцу, ама кој гледа телевизија на први наутро, терај).

Но, како да пишував за тоа, кога ги имаш „Сител“ и „Канал 5“ на располагање како зајре за теветекава. Ќе си речеш на толку политичари и лаги, не може никој повеќе од нив директно да ти ја навредува интелигенцијата, ама можело.

Може е најевтино, ама ако јадеш секој ден леб и маргарин, еден ден ќе ти се врати лошо. Може е евтино српското, ама еден ден, еден ќе ви се врати.

Малиот брат

facebook

Ова Star Wars ти е бетер од шпанска серија со роднинскиве врски. Очекувам на крај да искочи дека Лук Скајвокер си е стрина сам на себе.

Проблемот кај мене е што секогаш мислам дека проблемот е кај мене.

Ми се допаѓа • Коментирај • Сподели •

Женските се шминкаат, машките пуштаат брада. Секој крие нешто.

Ми се допаѓа • Коментирај • Сподели •

Патот до славата не е тежок, тежок е кога се враќаш накај дома од слава.

Лесно е да седнеш у кафана иди стани да те видам.

Ми се допаѓа • Коментирај • Сподели •

На 9 луѓе им се допаѓа ова.

Напиши коментар ...

- Бремена сум.
- Создравје да си го носиш.

Оди Дедо Мраз на психијатар:

- Докторе, имам проблем, не верувам во себе.

- Ич не поднесувам алкохол.
- Леле ни јас... кога немам дома.

- Комши, абе да ми ја позајмиш бормашиката за утре?
- Што, планираш ли да бушиш нешто?
- Не, планирам да спијам ПИЧКАТИМАЈЧИНА!!!

- Леле со свои очи видов!
- И јас стално гледам со моите.

ДОМАШНИ ЊОКИ — СО ПЕСТО СОС ОД СПАНАЌ —

СОСТОЈКИ:

За њоките ќе ви треба:

- 11 шолја варени компири
- 11 јајце
- 12 шолји брашно

За пестото ќе ви треба:

- 2-3 раце спанаќ
- 1 чешне лук
- 1/2 шолја маслиново масло
- малку пармезан,
- сол
- црн пипер
- павлака за готвење

ПОДГОТОВКА:

- Компирите ставете ги да се варат. Оставете ги да се оладат и испасирајте ги. Потребна е една шолја пасиран компир. Ставете ги компирите во сад и додајте ги брашното и јајцето. Замесете убава смеса, завиткајте ја во фолија и оставете ја да одмори десет минути.
- Смесата поделете ја на четири дела. Од секој дел формирајте долгнавеста форма и сечете форми и димензии на њоки. Со виљушка притиснете ја секоја њока за да може сосот да се задржува. Извалкајте ги во брашно и тргнете ги настрана, додека да зоврие водата во која ќе се варат.
- Ставете ги сите состојки за пестото и убаво изблендирајте.
- Њоките варете ги додека не испливаат на површината. Тоа е знак дека се варени.
- Ставете ја павлаквата за готвење во тава да се загрее, додајте ги пестото и њоките и убаво промешајте.
- Сервирајте со рендан пармезан!
- Песто сосот наместо со спанаќ, може да го подготвите со свеж босилек, рукола или со друго зелје по желба.

**GOOD
NATURE**

МЕДИЦИНСКИ ЧАЕВИ ПРЕМИУМ

Палетата на медицинските чаеви Премиум опфаќа производи, билни мешавини, за подобрување на различните состојби на организмот. Сите производи се изготвени по рецептури кои се внимателно одбрани и за чие дејство постојат податоци во традиционалната медицина, но и во современата фитотерапија.

Широкиот спектар на индикациски подрачја кои се опфатени со медицинските чаеви Премиум овозможува тие да бидат избор за сите кои ќе одлучат да користат чајни мешавини за свое подобро здравје. Чаевите се спакувани на практичен начин, во теглички, што воедно постапката за нивно приготвување ја прави многу едноставна.

Повеќе информации за палетата на медицински чаеви Премиум можете да најдете на:
www.goodnature.mk

**АЛКАЛОИД
СКОПЈЕ**

Здравјејте пред сè
www.alkaloid.com.mk

#ВИСТИНСКОТЕМНО

WWW.ZLATENDAB.COM.MK